

[Gade]

lige mennesker, bliver knyttet mere til hverdagen. Parlamentarikere og folketingsmedlemmer er trods alt tættere på end embedsmænd, der sidder langt nede under en minister og tager til ministermøder, hvor kun nogle få interesserer sig for, hvad der sker. Ved at lave ministermøder, hvor pressen bliver interesseret, og dertil knytte en parlamentarikerforsamling, som kan mødes og lave anbefalinger og sende dem frem, skærper man givetvis den folkelige interesse.

Det skal så knyttes til nødvendigheden af, at miljøorganisationerne styrkes, og jeg er meget enig i det, fru Lone Dybkjær sagde herom, og som miljøministeren var enig i.

Jeg vil også gerne støtte fru Lone Dybkjærs tanke om, at Østlandepuljens midler kan bruges til at støtte denne del af dagsordenen. Jeg tror, det er vældig vigtigt, at vi kan eksportere noget af det, vi trods alt er kommet lidt længere med end en række andre lande.

Må jeg så sige to ord om begrebet vækst. Der er ingen tvivl om, at landene i Østeuropa har brug for teknologioverførsel på det nuværende niveau, hvor de får vores teknologi, og at vi vil få en akut forbedring af miljøsituationen. På den anden side er der heller ingen tvivl om, at hvis Østersøregionen udvikler sig til det, som hr. Løvig Simonsen kaldte en vækstregion, så får vi problemer med øget bilkørsel, og vi får problemer med en meget større affaldsproduktion, hvis de lande skal opnå en levestandard som den, vi mener vi har ret til.

Det stiller krav om, at vi i 1990'erne vender bøtten ganske kraftigt og forstår, at når vi siger ren teknologi, så er det ikke renere teknologi. Der er nogle ordførere, der har været inde på det her i debatten. Ren teknologi er et spring fremad, det er en ændret måde at anskue det på, og det ligger meget tættere på statsministrenes betragtninger i Ronneby om økologisk balance.

Jeg siger det kun, fordi jeg har kunnet mærke på nogle af ordførerne, at der nok er lidt jubeloptimisme i retning af, at bare man får renere teknologi, bare vi lader den teknologiske udvikling køre, så løser vi det. Det gør vi ikke. Vi er nødt til at indse, at det er et meget større brud, der er brug for, og jeg er også glad for, at det er fremhævet i dagsordenen.

Til hr. Aage Brusgaard vil jeg ikke sige ret meget. Hans betragtninger om SF vil jeg helt forbigå.

Jeg vil i øvrigt gøre ham opmærksom på, når han henviser til, at vi på næringsssaltområdet skulle få en lang række af vores problemer fra Østersøen, at konsensuskonferencen for 14 dage siden har forklaret, at sådan hænger tingene ikke sammen. Det er faktisk sådan, at man ikke mener, at kvælstof og fosfor fra Østersøen bidrager i Kattegat, i danske farvande, i noget væsentligt omfang. Det var en ny oplysning på konsensuskonferencen, men det er altså ikke desto mindre den, der er givet.

Må jeg så godt til sidst sige om hr. Aage Brusgaards forsøg på at drive en kile ind mellem de partier, der nu står sammen om en dagsorden, at han godt kan glemme det forsøg. Fra SF's side er det med stor tilfredshed, vi ser, at så mange af Folketingets partier bakker op om en international miljøpolitik, som faktisk er ganske skarp, som også er præcis, og som indebærer, at man har set, hvad der er nødvendigt i 1990'erne.

Jeg er på den baggrund ikke spor ked af, at Fremskridtspartiet med de betragtninger, hr. Aage Brusgaard er kommet med om forsigtighedsprincippet, stemmer imod. Det er netop, hvad der er brug for, at vi ikke skal se ligene, før vi tager stilling. Vi tager stilling ud fra en grundig viden, men vi skal ikke have set beviset så kraftigt, at patienten er død, før vi tager stilling. Jeg har indtryk af, at det er det sidste, Fremskridtspartiet ønsker.

Jeg er tilfreds med, at et så stort flertal kan stemme for dagsordenen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 6 af Gade (SF), Løvig Simonsen (S), Eva Møller (KF), Hanne Severinsen (V), Addi Andersen (CD), Lone Dybkjær (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran) vedtoges, idet 106 (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) stemte for, 8 (FP) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 73:
Forslag til lov om råstoffer.

Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

Forhandling

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7-14 opførte sager, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 74:

Forslag til lov om miljøbeskyttelse.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 75:

Forslag til lov om naturbeskyttelse.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 76:

Forslag til lov om planlægning.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 77:

Forslag til lov om vandløb.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 78:

Forslag til lov om Naturklagenævnet.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 23/1 91).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 104:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse.
Af Gade (SF) m.fl.
(Fremsat 30/1 91).

13) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.
Af Gade (SF) m.fl.
(Fremsat 30/1 91).

14) Første behandling af lovforslag nr. L 106:

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning og lov om lands- og regionplanlægning. (Udvidet borgerdeltagelse).
Af Gade (SF) m.fl.
(Fremsat 30/1 91).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

De, der ønsker at forlade salen, bedes gøre det i stilhed.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Vi skal i dag drøfte to initiativer på miljøområdet, dels SF's, dels regeringens lovforslag.

Jeg skal her i mit første indlæg især kommentere SF's forslag, men dette vil naturligvis ske ved, at jeg sammenholder SF's forslag med de forslag, regeringen har fremsat, for klarhedens og overskuelighedens skyld.

SF har jo fremsat egne forslag på miljøområdet, fordi, som det fremgår af SF's skriftlige fremsættelse:

»En effektiv sikring af miljøet og en målrettet indsats for at understøtte tankegangen om en bæredygtig udvikling ville kræve omfattende og væsentlige ændringer i KVR-regeringens udspil.«

Det er i øvrigt ikke SF's opfattelse, at der er noget aktuelt behov for en større sammenskrivning af miljølovene, hvorfor SF har valgt i stedet at fremsætte forslag til ændring af de gældende love.

Selv om jeg ikke har været med fra starten af det omfattende lovarbejde, som vi i dag skal diskutere, må jeg, inden jeg går over til at kommentere SF's forslag, ridse formålene med regeringens lovpakke op:

Målet med lovpakken er, at der skal ske en styrkelse af miljø- og naturbeskyttelsen, en forenkling af lovgivningen, som muliggør en forstærket indsats på de mere tunge områder ud fra deisen, at indsatsen bør gøres, hvor man får mest miljø for pengene. Og så for det tredje en yderligere decentralisering.

Det var med dette mål for øje, miljøpakken blev fremsat i januar 1990 og genfremsat sidste efterår, og det er for at føre drøftelserne og forhandlingerne til ende, den nuværende regering har genfremsat lovpakken.

Når jeg nu ser på SF's lovforslag, konstaterer jeg, at vi er enige om en del af styrkelsen af miljø- og naturbeskyttelsen, og det er jeg naturligvis glad for. Til gengæld er der ikke meget forenkling og decentralisering i SF's lovforslag. Dette vil jeg komme nærmere ind på i mine kommentarer til de enkelte lovforslag.

[Miljøministeren]

Jeg mener principielt, at det er afgørende nødvendigt, at der sker en forenkling. Ser vi f.eks. på klagereglerne, er det min opfattelse, at én klageinstans i almindelighed må være tilstrækkeligt til at sikre, at borgerne får korrekte afgørelser.

Også på andre områder er der efter min opfattelse mulighed for uden at svække miljø- og naturbeskyttelsen at gennemføre forenklinger, der dels muliggør en mere smidig administration, dels betyder, at ressourcerne i det offentlige kan koncentrereres om de tungere problemer, som vi jo har nok af. Ressourcerne skal naturligvis bruges, så vi får mest miljø for pengene, og hvorfor have overflødige regler eller regulere det samme problem i to forskellige regelsæt?

Der har i de tidligere forhandlinger været rejst det spørgsmål, om lovpakken er god nok til at håndtere de fremtidige problemer som følge af EF's indre marked. Min forgænger lovede at sende udvalget et notat, der nærmere belyser dette spørgsmål, og dette notat bliver naturligvis fremsendt til udvalget.

Der har også været diskussion om antallet af bemyndigelsesbestemmelser. SF opererer med, konstaterer jeg, mindst lige så mange af den slags. Jeg vil gerne her i dag komme diskussionen i forkøbet og foreslå, at ministeren én gang årligt over for udvalget redegør for den gennemførte og påtænkte anvendelse af bemyndigelsesbestemmelserne.

Som jeg nævnte før, har SF i sine lovforslag medtaget en del grundsynspunkter fra regeringens pakke – og tak for det. Det gælder ikke mindst indsatsen for renere teknologi og affaldsområderne, hvor regeringen imidlertid går længere end SF. Jeg har også med glæde noteret mig, at der er enighed om den forudsatte listeslankning og kravet om godkendelse af gamle virksomheder.

Det kniber mere med SF's accept af de forslag til nytænkning, som også ligger i regeringens lovforslag. Jeg tænker her bl.a. på hjemmelen til at indgå miljøaftaler, indførelse af en miljømærkeordning, frivillige konsulentordninger og indførelse af bortskaffelsesgebyrer.

Baggrunden for disse forslag er, at det ikke er nok blot at regulere ved påbud, forbud og vilkår. Det er væsentligt, at der skabes et incitament og en forståelse i befolkningen, i virksomhederne, ja, i alle dele af samfundslivet, som yderligere kan medvirke til, at der handles miljørigtigt.

Man kan arbejde på at skabe accept om de nødvendige initiativer ved vejledning og rådgivning, ved synliggørelse af omkostningerne og ved i et vist omfang at overlade ansvaret for, hvorledes nogle mål føres ud i livet, til dem, der skal gennemføre dem. Kort sagt: at få medspillere i miljø sagen i stedet for modspillere.

Jeg synes, der efterhånden er stor forståelse i landbruget og i erhvervslivet for nødvendigheden af initiativer til beskyttelse af miljøet, og det må vi gøre brug af. Jeg forstår derfor ikke, at SF umiddelbart afviser disse tanker.

Regeringens lovforslag indeholder nogle administrative lempelser i forbindelse med kapitel 5-godkendelse af virksomheder. Jeg tænker her på rammegodkendelser og på, at en virksomhed kan få lov til at starte et byggeri, allerede når der foreligger en godkendt lokalplan. Disse forslag, der skal smidiggøre virksomhedernes forhold, er heller ikke med i SF's forslag.

Vi må naturligvis diskutere, om det er rimeligt, at offentlige myndigheder skal behandle småsager om ændringer i drift og lignende, som ikke betyder noget forureningsmæssigt. Og vi må diskutere, om ikke det er rimeligt, at man, når en lokalplan siger, at her må der ligge den og den virksomhed, også kan få tilladelse til at stikke spaden i jorden, inden man gennem miljøgodkendelsen får besked om, hvor meget der må komme ud af skorstenen. Det er jo virksomhedens egen risiko, om den vil løbe an på, at den får miljøgodkendelsen. Vi behøver vel ikke at være barnepigere.

Jeg kan også konstatere, at SF opretholder de formelle krav til sektorplanlægningen, som findes i den gældende lov. Som regeringen har redegjort for det, er det ikke tanken, at planlægningen skal afskaffes, men at det overlades til de decentrale myndigheder at afgøre, hvorledes denne skal tilrettelægges og udmøntes. I EF går vi ind for nærhedsprincippet. Skulle vi så ikke også gøre det i Danmark?

Jeg har noteret mig, at SF har et forslag om sikkerhedsstillelse. Det vil jeg gerne se nærmere på. Jeg vil dog gerne allerede nu spørge, i hvilke situationer SF forestiller sig at der bør stilles et sådant krav. I regeringens forslag opereres også med sikkerhedsstillelse, men på mere klart definerede områder, nemlig i forbindelse med deponeringsanlæg og bod i forbindelse med aftaler. Men lad os se på det.

[Miljøministeren]

Den sidste ting, jeg gerne vil fremhæve, er, at SF's forslag opererer med nye håndhævelsesmidler. SF foreslår, at samfundstjeneste skal være en mulig straffesanktion, og at man skal kunne frakendes retten til at udøve virksomhed.

Jeg vil også her gerne spørge SF, hvornår SF mener, at disse sanktioner skal bruges. Og så vil jeg minde om, at samfundstjeneste fortsat kun er på forsøgsstadiet og næppe kan træde i stedet for bøder, der jo ikke er en straf, der som samfundstjenesten griber ind i den personlige frihed.

Jeg er dog helt enig med SF i vigtigheden af håndhævelsen. Det gælder både tilsynsindsatsen og reaktionen på konstaterede lovovertrædelser. Men allerede nu kan vi glædeligvis konstatere en betydelig skærpelse af straffene for miljølovovertrædelser, ligesom Justitsministeriet har styrket sin indsats mod miljøkriminalitet med oprettelsen af en miljøsektion. Derudover agter vi naturligvis at styrke samarbejdet mellem Justitsministeriet og politiet og Mijøministeriet og Miljøstyrelsen i fremtiden.

Jeg er også enig i, at forsigtighedsprincippet bør indgå i lovarbejdet. Jeg har selv berørt dette i min fremsættelsestale, hvor jeg påpeger det etisk nødvendige i et forsigtighedsprincip. Men jeg synes, vi skal overveje, om den måde, SF understreger dette princip på – ved en ændring af selve lovtæksten – er den mest hensigtsmæssige, eller om vi hellere skal levere det sådan, som vi har foreslået.

På fire områder adskiller SF's forslag på planlægningsområdet sig indholdsmæssigt i større eller mindre grad fra regeringens lovforslag. Generelt vil jeg sige, at jeg forstår tankegangen bag lovforslaget, og jeg betragter det som et oplæg til den videre drøftelse af offentlighedsreglerne i regeringens planlovsforslag. En sådan drøftelse deltager vi naturligvis gerne i.

Jeg vil dog allerede nu sige, at jeg finder forslaget om offentliggørelse af obligatoriske alternativer til hvert eneste planforslag og forslaget om vejledende folkeafstemninger om lokal- og kommuneplaner unødigt forsinkende og fordyrende. Er den store utilfredshed til stede, som forudsættes, når man kræver, at 33 pct. skriver under på kravet om en afstemning, så er jeg temmelig sikker på, at protesten vil blive hørt uden afstemning, og det vil være betydelig

billigere. En regel om vejledende folkeafstemninger er desuden helt fremmed for planlovgivningen.

Dette forslag, der er udtryk for en ganske betragtelig mistillid til de lokale folkevalgte råd, bliver mestendels en forhalingsbestemmelse, som jeg ikke synes det er ønskeligt at indføre.

Jeg mener i øvrigt, at hensynet til borgernes muligheder for at drøfte forskellige planløsninger tilgodeses gennem bestemmelserne om forudgående offentlighed og afgivelse af en beretning ved de 4-årige revisioner af region- og kommuneplanerne.

Der er altså for så vidt angår disse forslag lagt op til nogle ganske ressourcetunge procedurer hos SF.

Med hensyn til den forudgående offentlighed er forslagene ikke mere forskellige, end at det skulle være muligt at opnå enighed.

Vedrørende selve offentlighedsfristerne, tiden til debat, vil jeg gerne præcisere, at harmonisering og forenkling er et helt centralt punkt i regeringens planlovsforslag. Fristerne er fastsat under hensyntagen til de fremtidige planlægningsopgaver og er afbalanceret i forhold til mulighederne for en reel borgerindflydelse.

SF's forslag indebærer, at der opereres med fem forskellige sæt regler om offentlighedsfrister. Det kalder jeg ikke forenkling. Det betyder også, at eksempelvis alle regionplanændringer og kommuneplanændringer af mere omfattende karakter vil kræve 24-28 ugers samlet offentlighed.

Jeg må fastholde, at udgangspunktet skal være harmonisering og forenkling, og at der ved offentlighedsfristerne må tages hensyn ikke alene til borgerne, men også til kommunerne og amterne og til den byherre, som venter på et plangrundlag for at komme i gang med et byggeri.

SF har ikke som regeringen et forslag om ophævelse af miljøministerens godkendelse af regionplanerne, som er et eksempel på den decentralisering og forenkling, der er udgangspunkt for regeringens miljølovsreform. Ved at indføre en vetoordning i stedet for statslige godkendelser af regionplanerne fastholdes en ordning, som staten kan benytte, hvor væsentlige statslige interesser er på spil.

Den statslige indsats omkring regionplanlægningen kan herefter koncentrereres og målrettes mod de punkter, hvor egentlige statslige in-

[Miljøministeren]

teresser berøres, og så kan vi spare alle de øvrige tidskrævende og pengeødende papirgange.

Også bestemmelsen om pensionisters ret til helårsbeboelse i sommerhuse lægger regeringen vægt på. Det er ikke meningen med dette forslag – og det er efter min opfattelse også usandsynligt – at benyttelsen af denne ret vil ændre sommerhusområderne til byområder. De pensionister, der benytter helårsbeboelsesretten, må selvfølgelig affinde sig med, at hverken infrastruktur eller serviceniveau er af samme standard som i byerne.

Retten til helårsbeboelse giver i øvrigt ikke pensionisten hverken flere eller færre rettigheder i forhold til den øvrige lovgivning. Men ministeriet bør nok udforme en vejledning, så pensionister i tide ved, hvad de risikerer at gå ind til, hvis de vælger at flytte ind i et sommerhus hele året og dermed opgiver deres gamle boligområde med den større service og bedre infrastruktur.

Om forholdet mellem den foreslåede bestemmelse og loven om udlændinges erhvervelse af fast ejendom kan jeg oplyse, at den foreslåede bestemmelse ikke vil ændre den gældende retstilstand med hensyn til udlændinges erhvervelse af fast ejendom i Danmark, for der er tale om en personlig tilladelse til helårsbeboelse. En EF-borger kan ikke erhverve en ejendom med henblik på helårsbeboelse, hvis huset efter planlovgivningen ikke må bebos hele året.

Lad mig herefter gå over til en større knast i regeringens forslag – vi må jo tage fat om nælden. Det er det samtidighedsprincip og den forenkling, der er indeholdt i bonusideen. Den er så væsentlig, at ideen bør fastholdes, men jeg synes ikke rigtig, at den er blevet forstået korrekt, når jeg har læst de tidligere førstebehandlinger, hvor der er blevet udtrykt, må jeg sige, en vis skepsis over for ideen. Denne skepsis synes ved min gennemlæsning at bunde bl.a. i det forhold, at der sker en kommunalisering af afgørelserne, og at klageadgangen forhindres.

Jeg vil gerne pege på, at amterne og andre myndigheder gennem deres vetobeføjelser over for lokalplanforslag har mulighed for at hindre bonusordninger i lokalplaner. Og så vil jeg pege på, at bonuslokalplanen jo også har en offentlighedsfase, hvorunder protesterne netop kan nå såvel amtet som ministeren, hvorefter begge jo kan gribe ind.

Hvad man opnår ved bonus, er i grunden ikke ret meget, men dog noget, nemlig at alle hensyn er vurderet samtidig, i stedet for at de fremkommer pø om pø til gavn for ingen og til besvær og fordyrelse for alle.

Jeg skal herefter gå over til SF's forslag til ændringer i naturfredningsloven. Det underkender det behov for modernisering og forenkling af reglerne om naturbeskyttelse, som flkløverregeringen allerede i 1987 pegede på, sådan som SF også siger i sine bemærkninger.

Der er behov for klarere og mere overskuelige regler. Regeringens forslag til naturbeskyttelseslov lever op til dette krav. SF's forslag fortsætter knopskydningerne i lovreglerne og ændrer ikke på klagereglerne. Jeg synes selvfølgelig, at regeringens klageregler er bedre, fordi de forener demokratisk ansvar og kompetence. Og atter beklager jeg at måtte konstatere, at SF udviser mistillid til det decentrale demokratiske system, som vi andre har respekt for.

SF's forslag adskiller sig også fra regeringens forslag i spørgsmålet om myndighedsstrukturen, idet der arbejdes med myndighedskompetence hos både de folkevalgte råd og hos sandflugtskommissionerne og hos fredningsnævnet og Overfredningsnævnet.

Regeringen har med sit forslag til naturbeskyttelseslov tilstræbt en enstrenget myndighedsstruktur og entydigt placeret ansvaret for naturbeskyttelsesarbejdet hos de folkevalgte politikere, som man jo kan smide ud ved normale valg. Det er en fortsættelse af udviklingen, hvorunder amterne har overtaget flere og flere opgaver på naturområdet, og amterne står jo også til ansvar. Jeg mener, vi bør fortsætte denne udvikling og gøre amtsrådene til den centrale naturbeskyttelsesmyndighed.

Jeg er selvfølgelig opmærksom på den debat, som forslaget om at overføre fredningsnævnenes kompetence til amtsrådene har rejst, og jeg er selvfølgelig villig til at drøfte spørgsmålet videre med udvalget, således som jeg allerede har bebudet. Jeg skål blot nu pege på de positive erfaringer fra frikommuneforsøget med overførslen af administrationen af bygge- og beskyttelseslinjerne til amtsrådet i Nordjylland, der har givet kortere sagsbehandlingstid, sparet penge og medført ganske få anker til Overfredningsnævnet. Udvalget har, ved jeg, fået et notat om dette, men det nye udvalg kan naturligvis også få det oversendt.

[Miljøministeren]

SF foreslår ikke oprettelse af grønne råd til at rådgive amterne i naturbeskyttelsesspørgsmål. Jeg tror, at vi er flere, der kunne tænke os at vide, hvorfor SF har den indstilling til de grønne råd.

SF's og regeringens forslag om offentlighedens adgang til naturen adskiller sig ikke ret meget fra hinanden. Her kan vi nok let finde hinanden. Jeg vil derfor blot indskrænke mig til at sige, at regeringen lægger vægt på, at reglerne om offentlighedens adgang til naturen dels er bredt accepteret af de berørte interesser, dels inddrager de berørte ejere og organisationer m.v. i administrationen, så vi får forenet benyttelse og beskyttelse af naturen.

Både SF's og regeringens forslag indeholder styrkelse af naturbevarelsen ved forslagene om udvidelse af de umiddelbart fredede § 43-områder, altså heder og enge m.v. På disse punkter ligger forslagene ikke særlig langt fra hinanden.

Til gengæld har SF ikke fremsat forslag om ændring af den gældende vandløbslov, men jeg kan se, at regeringens forslag om umiddelbart gældende generelle bestemmelser om dyrkningsfri bræmmer langs højt målsatte eller naturlige vandløb og om beskyttelse af små søer er indføjet i naturfredningsloven, dog ikke med identiske bestemmelser, så det vil vi kunne se nærmere på.

Det er tilsyneladende ikke lykkedes os at overbevise SF om det hensigtsmæssige i, at et og samme stykke natur, nemlig vandløb og søer, reguleres efter én lov og ikke efter forskellige til dels konkurrerende regelsæt.

Det er tilsyneladende heller ikke lykkedes at overbevise SF om det hensigtsmæssige i at omlægge myndighedsstrukturen på vandløbsområdet. Som forholdene er i dag, kan mange myndigheder være involveret i en sag. Afgørelser, der påvirker vandkvaliteten i en sø, er henlagt til amtet. Søbredden reguleres af fredningsnævnet, og vandløbet, der fører til søen, kan eksempelvis være underlagt en primærkommunes kompetence. Det bliver lidt svært at finde ud af, hvem der afgør hvad med hvilket vand. Det forekommer at være unødigt kompliceret.

En hensigtsmæssig sagsbehandling tilsiger, at der så vidt muligt er én kompetent myndighed – som i dette tilfælde bør være amtet – som ansvarlig myndighed for det åbne land generelt. En forudsætning for en sådan overdragelse af myndighedskompetencen er imidlertid, at de

myndigheder, der er involveret i denne omlægning af kompetencen, er villige til at påtage sig de nødvendige økonomiske forpligtelser henholdsvis overdrage de nødvendige midler. Det siger jeg ikke mindst ud af huset. Forhandlingerne med de kommunale parter er nemlig beklageligvis endnu ikke afsluttet på dette punkt.

SF har i øvrigt ikke, konstaterer jeg, fremsat forslag vedrørende råstofloven. Jeg skal derfor blot for god ordens skyld markere, at jeg ikke har konstateret problemer, som gør, at vi ikke også skulle kunne afslutte behandlingen af råstofloven inden sommerferien sammen med behandlingen af de øvrige forslag.

Min konklusion efter en gennemgang af SF's lovforslag er, at der er betydelig mere gods i regeringens lovforslag. Det er imidlertid min klare holdning, at vi må være fælles om at løse vore miljøproblemer, sådan som vi nu også har erklæret at være fælles om at løse Østersøens miljøproblemer både tæt ved os og langt fra os. Miljølove bør som hidtil vedtages med et bredt flertal. Jeg er derfor parat til at drøfte de enkelte elementer både i SF's forslag og i regeringens forslag, men min forudsætning vil selvfølgelig være, at hovedsigtet med lovforslagene oprettholdes.

Og så må vi for god ordens skyld også kende de økonomiske konsekvenser. For så vidt angår regeringens forslag henviser jeg til lovforslagets bemærkninger, men vi må også vurdere SF's forslag i lyset af, hvad de måtte betyde økonomisk. Vi har nu engang ikke ubegrænsede ressourcer til rådighed, som min forgænger foreholdt SF under en af de foregående drøftelser af miljøloven.

Det skulle hermed stå klart, at jeg foretrækker min forgængers og mine forslag, men også, at der er synspunkter og elementer i SF's forslag, som jeg mener må kunne indarbejdes i regeringens.

Løvig Simonsen (S):

Tredje gang siges jo at være lykkens gang. Om det også kommer til at gælde denne gang for miljøministerens lovpakke, kan kun tiden vise, men nemt bliver det ikke hverken indholdsmæssigt eller tidsmæssigt. Dertil kommer, at SF har fremsat sine egne lovforslag til ændring af de eksisterende love om miljøbeskyttelse, naturfredning og planlægning. Det gør det selvsagt ikke nemmere, men det giver os

[Løvig Simonsen]

til gengæld mulighed for gennem en opvejning og afvejning af de foreliggende muligheder at holde fast ved det væsentlige, nemlig igennem vor lovgivning at styrke vor miljø- og naturpolitik.

Miljøministeren har valgt at fremsætte lovforslagene i uændret form, men har til gengæld i den skriftlige fremsættelse tilkendegivet, at der på baggrund af de tidligere forhandlinger her i Folketinget skal foretages nogle ændringer, hvis lovforslagene skal kunne vedtages med et bredt flertal.

Ministerens siger også, at regeringen er parat til at drøfte disse ændringer nærmere. Ja, hvad ellers? Regeringen har jo ikke andre muligheder; det er nu engang en mindretalsregerings lod. Men samtidig forudsætter regeringen, at lovforslagene sigte opretholdes, og sigtet er – og jeg håber, at ministeren vil bekræfte det her i dag – at vi får en moderniseret, helhedsorienteret og mere slagkraftig natur- og miljøbeskyttelse.

Men så er jeg også nødt til at sige til ministeren, at det er vi jo flere partier der vil her i Folketinget, og så vidt jeg kan tælle, vil disse partier tilsammen udgøre et flertal uden om regeringen, såfremt ministeren af uransagelige årsager skulle tabe målet af sigte. Det siger jeg hverken for at irritere ministeren eller underkende ministerens gode vilje.

Hvad angår de temaer, som påkalder sig særlig opmærksomhed, er jeg enig med ministeren i, at vi også skal have anskueliggjort den danske miljølovgivning i sammenhæng med den internationale udvikling, herunder navnlig det indre markeds perspektiver for miljøområdet, men jeg vil gerne understrege, at det haster med at få denne problemstilling belyst.

Det er også tilfredsstillende, at ministeren er indstillet på at beskrive, hvordan forsigtighedsprincippet fremover skal anvendes i miljøpolitikken, men lad os også få den beskrivelse snarest sammen med ministerens overvejelser vedrørende aftalesystemets anvendelsesområde, for det er jo ikke alle områder, der er anvendelige til at lave aftaler på.

Det er også glædeligt, at ministeren er til sinds at genoverveje fredningsnævnets placering i naturbeskyttelsesloven. Jeg ser ministerens bemærkninger herom som et tilsagn om at bevare fredningsnævnetsinstitutionen – gerne, som vi har foreslået, med én pr. amt – og jeg går

ud fra, at ministeren kan bekræfte min fortolkning her i salen i dag.

Endelig har jeg bemærket, at ministeren er villig til at drøfte forslaget om bonuslokalplaner samt præcisere de nye sommerhusregler, som ministeren også tilkendegav i talen i dag; det må vi se på under den videre behandling.

Alt i alt har ministeren i sine bemærkninger åbnet for en dialog på væsentlige områder. Tiden vil vise, om denne åbenhed også vil være til stede på andre af lovpakkens områder. Jeg håber det. Det er i hvert fald efter min bedste overbevisning nødvendigt, hvis der skal findes en fælles løsning, som også omfatter Socialdemokratiet.

De af SF fremsatte forslag tager jeg også som udtryk for, at man ønsker en reel debat om, hvilke styringsmidler og mål der skal prioriteres i vor natur- og miljøpolitik, mere end jeg tager det som udtryk for, at hvis SF ikke kan komme igennem med sine egne forslag, har man dermed også tilkendegivet, at man ikke vil deltage aktivt i konstruktive forhandlinger til forbedring af miljøministerens lovforslag.

Jeg er enig med SF i, at vi skal satse mere på renere teknologi i den brede forstand, sådan som SF angiver i sine bemærkninger, altså også ressourcebesparende teknologi, forøget anvendelse af restprodukter og omlægning til mere miljøvenlige råstoffer og processer. Også når det drejer sig om indførelse af forsigtighedsprincippet, kan vi følge SF, og da ministeren også har udtrykt sig positivt herom, ser det ud til, at vi allerede i dag kan konstatere bred enighed om det.

Endelig støtter vi SF's forslag om sikkerhedsstillelse ved etablering af forurenende virksomhed. Vi vil selvfølgelig gerne se lidt mere på det, men det kan ikke være samfundets opgave gang på gang at betale for solnedgangs- virksomheders miljøsynder.

Vi er naturligvis også enige med SF i biotopbeskyttelsesforslagene. Heller ikke her ser det ud til at der er de store meningsforskelle.

Jeg har også bemærket, at miljøministeren kan udpege større naturområder af særlig national og international betydning som naturreservater. Jeg kunne måske anmode SF om at studere vort beslutningsforslag om naturparker. Måske en fusion eller harmonisering på dette område kunne lade sig gøre, for kært barn har jo mange navne, men det væsentlige for os

[Løvig Simonsen]

er nu at beskytte og benytte naturen på en afbalanceret måde.

Vedrørende planlovsforslaget er jeg ved gennemlæsning ikke blevet overbevist om, at folkeafstemninger er vejen frem.

Endelig er jeg forundret over, at SF ikke har medtaget forslaget om grønne råd, men det kan vi jo se nærmere på under de videre forhandlinger; ellers kan jeg da godt nævne her, at en lang række amter allerede har etableret grønne råd, så man har i hvert fald et grundlag for at få en fornuftig debat og en fornuftig forhandling om disse. Det siger jeg, fordi jeg ikke ser de store uoverensstemmelser f.eks. med forslagene om offentlighedens adgang til færdsel i vort landskab. Alt i alt mener jeg altså, at der på en lang række områder er en enighed, som kan komme til udtryk i det lovforslag, som engang skal vedtages.

Efter mine bemærkninger til såvel ministerens som SF's forslag skal jeg fremføre Socialdemokratiets overvejelser med hensyn til de nødvendige ændringer i forhold til de af ministeren fremsatte forslag. Jeg siger overvejelser, fordi det jo ikke er nogen hemmelighed, at Socialdemokratiet sammen med SF havde adskillige møder med den daværende miljøminister, fru Lone Dybkjær, for at undersøge, hvilke forslag til ændringer der eventuelt kunne opnås enighed om. Vi blev ikke færdige, der forelå aldrig udkast til en egentlig aftale, og derfor finder jeg det hensigtsmæssigt at redegøre for vore synspunkter her i dag.

Socialdemokratiet finder fortsat,

at der er for mange og upræcise bemyndigelser til ministeren; ministeren har svaret i dag, at der vil blive afleveret redegørelser årligt, der kan bekræfte disse ting,

at det er urimeligt at pålægge miljøorganisationerne gebyrer i forbindelse med klageadgangen, og ønsker,

at der i planloven bliver indført ens klageregler for by og land,

at der bliver indført klageadgang over amtets mulighed for lukning af private småskove,

at der sker en opstramning af håndhævelsen af lovene – det har ministeren også klart tilkendegivet –

at de internationale aspekter og EF-aspekterne bliver belyst,

at fredningsnævnene opretholdes som institution med f.eks. ét pr. amt, og også at fred-

ningsnævnene får de ressourcer, der skal til, for at de kan lave deres arbejde,

at problemerne med en eventuel aftaleordning belyses,

at forsigtighedsprincippet indføres,

at renere teknologi opprioriteres, og

at bonuslokalplaner erstattes/afvejes med andre former for samtidighed; vi er jo enige, når det drejer sig om den nuværende sommerhuslov, om at give pensionisterne mulighed for at blive boende i deres eget sommerhus, men jeg vil gerne sige til ministeren, at vi er af den opfattelse, at det klares bedst ude i kommunerne for nu at bevare nærhedsprincippet. Jeg har set ministerens bemærkninger i det notat, vi har fået over, og jeg vil da sige, at jeg finder ministerens argumenter bedre på andre områder end lige just her – og endelig,

at offentlighedsreglerne strammes.

Der vil naturligvis være yderligere områder, hvortil vi har ændringsforslag; dem vender vi tilbage til under udvalgsbehandlingen.

Som man vil have bemærket, har jeg indtil nu ikke nævnt vandløbsloven. Det skyldes ikke, at vi ikke er tilfredse med formålsparagraffen i denne lov, men derimod det forhold, at vi også her i Folketinget på et senere tidspunkt skal debattere landbrugsministerens redegørelse vedrørende en handlingsplan for et bæredygtigt landbrug, og allerede nu ikke mindst på baggrund af konsensuskonferencens konklusion om vort miljøes tilstand er det indlysende, at landbrugsministerens handlingsplan vil få indflydelse på den endelige udformning af vandløbsloven. Lad mig blot nævne bræmmeproblematikken, beskyttelse af vort grundvand og kanalisering set i forhold til både vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven.

Dermed har jeg også tilkendegivet, at lovpakken ikke kan færdigbehandles, før en handlingsplan for et bæredygtigt landbrug er på plads, og planen kom først den 1. april.

Lad mig her erindre om, at Socialdemokratiet havde ønsket det færdiggjort til et tidligere tidspunkt, men det var der jo ikke flertal for dengang. Så her står vi nu med en lovpakke, som vi ser for tredje gang, samt en miljøminister, der på trods af mange opfordringer ikke har været til sinds at tilkendegive, hvilke krav ministeren på miljøets vegne vil stille til en bæredygtig handlingsplan for det danske landbrug. Vi har overvejet at kalde ministeren i

[Løvig Simonsen]

samråd for at kommentere og vurdere konsensuskonferencens konklusioner, men opgav det igen, fordi vi jo kender svaret, nemlig at det er landbrugsministeren, der udfærdiger handlingsplanen, og ikke miljøministeren. Miljøministeren har dermed spændt ben for sin egen lovpakke, medmindre da ministeren besinder sig og enten får landbrugsministeren til at fremskynde færdiggørelsen af sin handlingsplan – og det skulle ikke være umuligt med den viden, vi nu har fået dels med miljøministerens egen rapport, dels med konsensuskonferencens konklusion – eller vælger på baggrund af disse rapporter selv at spille ud med, hvilke krav miljøministeren mener der skal stilles for at opnå et bæredygtigt landbrug, men det hverken vil eller tør ministeren vel.

Lad mig sige til slut, at vi gerne ser et bredt flertal for en styrkelse af den natur- og miljøbeskyttelse, som vi finder påkrævet, men skulle det vise sig, at et flertal bestående af Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Socialdemokraterne er en mere farbar vej til at opnå en moderniseret, helhedsorienteret og mere slagkraftig natur- og miljøbeskyttelse, vil vi ikke tøve med at betræde denne vej.

Eva Møller (KF):

Det er i dag tredje gang, denne såkaldte miljøpakke er til første behandling, og Det Konservative Folkeparti kan for tredje gang tilslutte sig. Men i lyset af at der trods alt har været afholdt folketingsvalg siden den sidste førstebehandling, vil det nok være rimeligt at fremsætte nogle bemærkninger om Det Konservative Folkepartis syn på miljøpakken, og jeg skal derfor gøre min ordførertale en smule længere.

Det er som sagt tredje gang, miljøpakken førstebehandles, og allerede sidste gang drøftedes det, om en genfremsættelse var det rigtige. Ved begge førstebehandlingerne har der været drøftelser om, hvorvidt en samlet pakke overhovedet var nødvendig. Jeg skal hertil sige, at Det Konservative Folkeparti af hensyn til miljøet finder det rigtigst med en genfremsættelse. Vi tror, det giver mulighed for at få forhandlet os frem til en løsning inden sommerferien, og det ville der næppe være mulighed for med helt nye lovforslag.

Jeg skal gøre opmærksom på, at når jeg siger forhandle, mener jeg åbne og seriøse forhand-

linger med en bred kreds af Folketingets partier. Det er nemlig vigtigt, at miljølove af en så omfattende karakter som de her foreliggende vedtages med et bredt flertal, da de i et vist omfang skal administreres decentralt, dvs. ude hos kommunerne og amterne, som har vidt forskellige og vekslende politiske flertal.

Det Konservative Folkeparti finder det fortsat rigtigst med en samlet miljøpakke – ikke fordi de nuværende love ikke kunne fungere videre, men fordi en samlet pakke gør det mere overskueligt. Det er nu engang nemmere at slå op i 4 love end at slå op i 21. Sprog, henvisninger m.m. bliver mere tidssvarende, hvorfor vi i afbureaukratiseringens og moderniseringens navn finder det rigtigst med den samlede pakke.

Om selve principperne bag ved pakken skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at vi er meget glade for de helt klare formålsformuleringer, der er i hvert af de seks lovforslag. Disse formuleringer er gode, enkle, præcise og rigtige. De giver et helt klart udtryk for et ønske om en bæredygtig udvikling og et overordnet mål på det miljøpolitiske område.

Det Konservative Folkeparti finder det også godt og rigtigst, at så meget som muligt lægges ud til decentrale afgørelser. Jeg ved, at der er gået en lang forhandlingsfase forud for den første fremsættelse af lovforslagene, og jeg ved også, at denne forhandlingsfase resulterede i ændringer i pakken. Jeg finder, det er et godt og rigtigst princip, fordi betingelsen for, at det skal lykkes, er ændrede holdninger hos os alle som enkeltpersoner, organisationsmedlemmer, politikere, producenter, forbrugere osv. Derfor er det godt, at man har lyttet og taget dialogen alvorligt.

Der har ved de tidligere førstebehandlinger været yttret ønske om, at man i højere grad havde taget EF-vinklen med ind i miljøpakken. Jeg kan kun – som også miljøministeren gør det i sin fremsættelsestale – sige, at det er synspunkter, vi fra Det Konservative Folkeparti er enige i. Set i lyset af internationalisering, EF-pakke og det indre marked er det nødvendigt at tage EF-aspektet med. Ministeren har givet tilsagn om dette, og jeg tror, det vil være teknisk muligt at klare under udvalgsarbejdet.

Om de enkelte forslag i pakken skal jeg kun gøre nogle få bemærkninger og i øvrigt henvise til tidligere ordførertaler.

[Eva Møller]

På miljøbeskyttelsesområdet er Det Konservative Folkeparti glad for, at ikkegodkendte virksomheder skal have deres miljøforhold gennemgået. Vi tror, det giver øget tryghed og øget viden til gavn for såvel befolkningen som miljøet.

Vi hilser også med tilfredshed, at der i meget vidt omfang er mulighed for at indføre frivillige ordninger arrangeret af brancherne selv. Det betyder, at det vil være ordninger, der er bred opbakning om, ordninger, der er nemme og realistiske at administrere, og den slags ordninger giver nu engang de bedste resultater.

Vi er også tilfredse med, at der satses på forebyggelse, således som det kommer til orde med betegnelserne renere teknologi og forsigtighedsprincip, og at det ikke er rimeligt at eksportere forureningen fra ét område til et andet. Vi mener, at der her tages hensyn til, at vi skal gøre vort yderste for at forhindre miljøskader og ikke først begynde at gøre noget, når skaden er sket.

Naturbeskyttelseslovsforslaget finder jeg er godt og velafbalanceret. Det lægger op til samarbejde mellem amter og private, og samarbejde er nødvendigt, hvis vi skal have tingene til at fungere.

Jeg finder også, der er nået en fornuftig regulering af offentlighedens adgang til naturen. Der tages hensyn til såvel offentlighedens behov for at få naturoplevelser som til naturen og til ejernes ret til at have privatliv. Det er ikke nogen nem balancegang, men jeg mener, den er lykkedes.

For Det Konservative Folkeparti er det vigtigt, at ejendomsretten sikres, men det er mindst lige så vigtigt, at vor natur sikres, og det kan være vanskeligt med den store danske befolkningsskoncentration.

De grønne råd, de lokale naturråd osv. hilser vi velkommen som en nyskabelse, der kan styrke samarbejdet og samspillet og dermed også ansvaret og forståelsen for andres synspunkter.

I forbindelse med forslag til naturklagenævn har der været megen diskussion om fredningsnævnene, og jeg kan her kun sige som ministeren, at vi naturligvis er åbne over for en ændret løsning.

I vandløbslovsforslaget finder Det Konservative Folkeparti at der tages hensyn til både benyttelsen og beskyttelsen, således som man i øvrigt har gjort det i årevis. Vi er tilfredse med,

at tre love er blevet til én på en sådan måde, at man har bøjet de tre loves synspunkter mod hinanden og givet dem ligevægt.

Jeg har bemærket, at der har været diskussion om opgavefordelingen. Her vil Det Konservative Folkeparti naturligvis være villig til at overveje, om det kan gøres på anden vis. Jeg skal også påpege, som vi tidligere har sagt det, at der kan være problemer i relation til ejendomsretten og de dyrkningsfrie bræmmer, ligesom der kan være problemer med at finde ud af, hvad der er søer, og hvad der bare er tilfældige vandansamlinger. Det sidste vil vi nok kunne få at se, når smeltevandet fra al den nuværende sne om et stykke tid samler sig.

Vi er tilfredse med, at amterne i videre omfang kan opkræve brugerbetaling til vedligeholdelsen; det giver bredejerne større selvbestemmelsesret med hensyn til, hvem der skal udføre arbejderne.

Vi er også tilfredse med, at hævdvundne afstrømningshensyn respekteres, og at man ikke ved manglende vedligeholdelse får ret til at forringe en anden mands dyrkningsmæssige forhold.

Hvad angår forslag til lov om planlægning, glæder vi os over den modernisering og forenkling, der ligger i forslaget. Vi er naturligvis indstillet på åbent at drøfte reglerne om offentlighedens inddragelse og også om bonuslokalplanerne, men vi mener, at der i forslaget fra miljøministeren er en god simplificering og en god afbureaukratisering, men også en helt klar tilkendegivelse af, at planlægning er nødvendigt, hvis alle interesser – herunder også miljøets – skal tilgodeses. Vi er tilfredse med, at borgerne inddrages tidligere end før ved udarbejdelsen af planer. Det er et rigtigt signal, for med inddragelse og interesse følger der også ansvar, og det er nødvendigt, at vi alle føler et ansvar for planlægningen af vort miljø og vor natur.

Jeg skal ikke her gentage de bemærkninger, som tidligere konservative ordførere er kommet med om reglerne med hensyn til pensionister og sommerhuse; de gælder naturligvis fortsat.

Om forslaget til råstoflov skal jeg kun sige, at det på udmærket vis giver udtryk for, at ressourcerne ikke er udtømmelige. Det gælder såvel for ressourcerne på landjorden som ressourcerne på havbunden, og vi er derfor tilfredse med, at de sidste også er blevet inddraget.

[Eva Møller]

Kort sagt finder vi, at de seks lovforslag giver et godt grundlag for en fornuftig miljø- og naturpolitik i Danmark.

Der har ved de to foregående førstebehandlinger været megen diskussion om de mange bemyndigelser. Jeg skal hertil blot sige, at ministerbemyndigelser naturligvis giver ethvert parti, også Det Konservative Folkeparti, anledning til overvejelse. På den anden side skønner vi, at det i denne sammenhæng er nødvendigt, da udviklingen går så hurtigt. Jeg føler mig imidlertid overbevist om, at ministeren vil administrere disse bemyndigelser med den fornødne omhu, dvs. med kontakt til interesseorganisationer og til Folketingets partier.

Tiden tillader mig ikke at gå i detaljer med SF's lovforslag, og jeg skal derfor blot sige, at vi, som jeg tidligere har sagt, er åbne over for reelle forhandlinger om de forskellige dele af miljøpakken og her også vil inddrage elementer fra SF's lovforslag, men vi finder det rigtigst med en samlet miljøpakke, og vi finder, at ministerens forslag er bedre end SF's, hvorfor vi vil afvise SF's lovforslag.

Hanne Severinsen (V):

Det er nu tredje gang, vi har førstebehandling af miljøpakken, som vi i Venstre hele tiden har været positive over for. Forhistorien var debatoplægget »Enkelt og effektivt«, og i miljøpakken har man søgt at nå det ambitiøse mål at forenkle den lovgivning, som udviklede sig efter knopskydningsmetoden i Miljøministeriet, og i stedet skabe en moderne, forenklet version, ikke blot for at spare administrative ressourcer, men også for at fremme overskueligheden og dermed lette miljøhensynets gennemførelse.

Hvis vi får denne miljøpakke gennemført, vil der blive bedre mulighed for at forebygge miljøproblemerne. Tankegangen om bæredygtighed og renere teknologi er et gennemgående træk, og dette kombineres med lettere administration og en større overskuelighed, sådan at dobbeltadministration forhindres.

Venstre er især glad for, at man styrker det folkevalgte element og nedlægger en lang række navn, råd og kommissioner.

Ved førstebehandlingen sidste år udtalte jeg, at jeg efterhånden syntes, hver sten var blevet vendt i Miljøudvalget, og at vi måtte være kommet til beslutningens time. Dette synspunkt har jeg stadig. Det er min opfattelse, at det har væ-

ret maksimalt skadeligt, at denne miljøpakke har været så længe til debat, uden at der er kommet en samlet konklusion. Eksempelvis ligger hele vandløbsregulativområdet brak i øjeblikket, fordi kommunerne ikke ved, om det er dem eller det er amterne, som skal være myndighed.

I industrien er utålmodigheden også stor; allerede for et år siden fik vi signal om, at man gerne ville have miljøbeskyttelsesloven gennemført. Det er derfor mit håb, at vi ret hurtigt kan nå frem til en politisk afklaring af, om vi vil have pakken eller ej, således at der kan blive ro i kommuner såvel som i erhvervsliv, fordi man ved, hvad man for fremtiden skal rette sig efter.

I Venstre lægger vi ikke skjul på, at miljøpakken indeholder kompromiser imellem tre tidligere regeringspartier. Det betyder, at der naturligvis også i miljøpakken er elementer, som Venstre måske gerne havde set udformet på en anden måde. Sådan er det med kompromiser, og sådan vil det også blive, når miljøpakken forhåbentlig ganske hurtigt kommer til realitetsforhandlinger mellem en bred kreds af partier her i Folketinget.

Jeg må i den forbindelse stærkt beklage, hvis hr. Løvig Simonsen virkelig mener, at vi efter denne førstebehandling skal sætte os ned og vente til efter 1. april, eftersom vi jo sagtens kan gå i gang med realitetsforhandlinger om mange af de spørgsmål, som hr. Løvig Simonsen netop nævnte i sit indlæg, og som intet havde med bæredygtigt landbrug at gøre. Så jeg synes, vi skal gå i gang med arbejdet.

Hvad angår de enkelte lovforslag, vil jeg selvfølgelig henvise til tidligere ordførertaler og derudover repetere, at miljøbeskyttelsesloven indeholder en for os meget glædelig liste-forenkling, ligesom den styrker ideen om renere teknologi og bygger på ideen om brancheaftale-, anmelde- og godkendeordninger. Det er vi meget tilfredse med.

Vi mener også, det er en stor fordel, at kortlægnings- og planlægningsprocedurerne forenkles, og vi vil gerne sikre, at Miljøklagenævnet bliver et sagkyndigt udvalg, sådan som Miljøankenævnet er det i dag. Vi bør måske også overveje, om ikkelistevirksomheder kan få rejst helt principielle sager i Miljøklagenævnet.

Hvad angår planlovsforlaget, er der mange forenklinger, som kommuner og amter længe har haft behov for. Vi er tilfredse med bonuslo-

[Hanne Severinsen]

kalplanprincippet og princippet om forudgående offentlighed samt veto i stedet for statslig godkendelse.

Som tidligere nævnt havde vi i Venstre gerne set, at by- og landzonelovens administration var kommet over til kommunerne. Men det er der øjensynlig ikke flertal for her i Folketinget, og det må vi bøje os for. Men vi håber, at vi alle kan være enige om at slanke listen over, hvad der i det hele taget kræver godkendelse efter zonenlovgivningen.

Hvad angår sommerhusreglen, nytter det nok heller ikke at skjule, at der er delte meninger i Venstre også om det spørgsmål. Nogle lægger megen vægt på borgernes rettigheder, nogle lægger megen vægt på kommunernes mulighed for at kunne planlægge. Det er et spørgsmål, vi må kunne diskutere i en bred kreds her i Folketinget.

Hvad angår naturbeskyttelseslovgivningen, mener vi, det er utrolig vigtigt, at man tør overlade kompetence til de folkevalgte råd. Vi er opmærksom på, at der findes modeller om adgangsregler til det åbne land, som er udarbejdet af Friluftsrådet og de andre grønne organisationer, og dem vil vi gerne se nærmere på, fordi vi har hørt, at de skulle være lidt nemmere at finde ud af.

Endvidere vil vi gerne se nærmere på de regler, som foreslås, om uanmeldt kontrol med miljøforanstaltninger, for selv om vi selvfølgelig skal sikre miljøet, skal vi også sikre retssikkerheden.

Under den lange behandling af miljøpakken har vi fået mange henvendelser om vandløbsloven. Bl.a. har Amsrådsforeningen gjort opmærksom på, at det ikke bliver særlig enkelt at administrere brugerbetaling. Det vil vi også gerne have lov til at se nærmere på, og det håber vi også vil kunne indgå i det, der skal forhandles om.

Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at vi i Venstre ville foretrække, at man havde mere individuelle bræmmer og så havde erstatning frem for faste regler, som jo kun passer gennemsnitligt.

Derefter vil jeg gå over til SF's lovforslag.

Generelt vil jeg sige, at de faktisk netop viser, hvor vigtigt det er, at man ser miljøpakken som en helhed. For SF's lovforslag lever ikke op til det ønske om forenkling, som vi i hvert fald har i Venstre.

SF tager nogle gode ideer – det er i øvrigt nogle af dem, der er i regeringens miljøpakke – men de fleste af de gode ideer mangler, nemlig det, der skulle gøre det hele enkelt.

Der mangler f.eks. muligheden for miljøaftaler, miljømærkeordning, frivillige konsulentordninger og rammegodkendelser. Vi mangler disse forenklinger, og derfor er vi ikke tilfredse med blot at gennemføre SF's forslag til ændringer.

SF foreslår desuden nogle nye straffesanktioner, f.eks. samfundstjeneste i stedet for bøder. I Venstre er vi nok noget betænkelige ved at sammenstille de to, hvor det ene er en form for sanktion, og det andet er en form for frihedsberøvelse.

Men vi har til gengæld ikke noget imod at få en diskussion om, hvordan vi kan styrke håndhævelsen af lovens bestemmelser. Der er noget, der tyder på, at bødepraksis ved de forskellige domstole er ved at blive skærpet, så måske behøver vi ikke lovgivning på det område. Men spørgsmålet om sikkerhedsstillelse er absolut værd at drøfte seriøst. Man kunne også overveje muligheden for en eller anden form for lovpligtig forsikringsordning.

Hvad angår SF's forslag om at ændre planloven, er vi meget betænkelige ved forslaget om at offentliggøre obligatoriske alternativer. Vi synes, det vil blive utrolig stift og meget kunstigt, hvis kommunalbestyrelsen skal tvinges til at fremsætte noget, som den ved på forhånd den aldrig nogen sinde vil ønske at gennemføre.

Vi er også skeptiske over for tanken om vejledende folkeafstemninger. Hele det kommunale selvstyre bygger jo på, at man har nogle folkevalgte, der står til ansvar for deres gerninger hvert fjerde år. Skal der uddelegeres kompetence – og det vil vi meget gerne være med til – skal det være kompetence til institutioner. Vi mener, at de vejledende folkeafstemninger kan sløre ansvaret, og vil foretrække en reel decentralisering, hvor det både er ansvar og kompetence, der delegeres ud.

SF har ikke de forenklinger i planloven, som regeringens forslag indebærer, eksempelvis bonuslokalplan. Det er jo noget, som har været udsat for mange diskussioner, og det er mit håb, at vi nu kan finde et kompromis, så vi i hvert fald sikrer samtidighedsprincippet og forenklingen. Om det så skal gøres på den ene eller anden måde, kan vi selvfølgelig diskutere.

[Hanne Severinsen]

Også SF's forslag om naturfredningslovmangler forenklingerne, eksempelvis i myndighedsstrukturen.

Vi undgår selvfølgelig ikke diskussionen om fredningsnævnene og har også allerede haft den i dag. Jeg håber, det bliver sådan, at vi i hvert fald kan finde en løsning, der indebærer, at fredningsnævnene får nogle mere klart afgrænsede opgaver, dvs. de egentlige frednings-sager, og at vi kan finde en eller anden form for samtidighed, så det ikke virker forsinkende i forhold til amtsrådet.

Det er min opfattelse, at de tre lovforslag fra SF vil betyde en væsentlig forøgelse af de administrative byrder i forhold til regeringens miljøpakke; alene af den grund håber vi, at det vil være miljøpakken, der vil danne grundlag for de kommende forhandlinger. Som tidligere nævnt ønsker vi, at disse forhandlinger virkelig kommer i gang, og jeg synes, det vil være kedeligt, hvis de skal afvente redegørelsen om et bæredygtigt landbrug.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg kan trøste fru Hanne Severinsen med, at det sandelig ikke er meningen, at vi skal sidde med korslagte arme og vente, til der kommer en vandmiljøplan for landbruget. Det, jeg gør opmærksom på, er, at den endelige vedtagelse af lovforslagene forudsætter, at vi ved færdigbehandlingen er enige om, hvad handlingsplanen for et bæredygtigt landbrug indebærer, og dér kunne fru Hanne Severinsen hjælpe meget til, f.eks. ved at fortælle landbrugsministeren, at vi har den fornødne viden; der er såmænd ingen grund til at vente helt til den 1. april. Jo hurtigere vi får den vandmiljøplan fra landbrugsministeren, des hurtigere kan vi gå i gang og blive færdige med begge dele.

Den anden mulighed, som jeg nævnte, var, at miljøministeren selv spillede ud uden om landbrugsministeren, men det tror jeg nu ikke ministeren hverken tør eller vil.

Den tredje mulighed er, at vi simpelt hen tager miljøpakken og pakker den om i enkeltpakker og gør disse færdige hen ad vejen.

Så der er altså flere muligheder, og vi er åbne for alle tre, men vi ser gerne en sammenhæng i tingene. Jeg tror også, det var det, fru Hanne Severinsen betonedede. En sammenhæng indebærer, at landbrugsministeren hurtigst muligt

kommer med en handlingsplan for et bæredygtigt landbrug, så vi kan færdigbehandle vandløbsloven og derefter naturbeskyttelsesloven.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det kan godt være, at hr. Løvig Simonsen har den fornødne viden, men det er faktisk sådan, at landbrugsministeren netop har indbudt – og sikkert også indbudt hr. Løvig Simonsen – til en konference om, hvordan det bæredygtige landbrug skal være, og der er jo mange andre elementer end miljøaspektet. Så der er mange sten, der skal vendes før den 1. april, og det har hele tiden ligget fast, at vi fik den redegørelse den 1. april.

Jeg kan da godt se, at der er sammenhæng i tingene, men jeg gad nok vide, om det ikke skulle være muligt at gå i gang f.eks. med debat om de forskellige forhold, som hr. Løvig Simonsen tog op i sin ordførertale. Jeg synes, det stort set alene var områder, vi godt kunne diskutere helt uafhængigt af et bæredygtigt landbrug.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jo, jeg skal også med til konferencen på torsdag; det er heller ikke det, jeg taler om. Jeg siger, at man i dag har den fornødne viden til at lave en handlingsplan for et bæredygtigt landbrug. Derom vidner alle de publikationer, vi har fået fra De Danske Landboforeninger, Tolvmandsforeningerne og Danske Husmandsforeninger. Når man holder en konference torsdag og slutter fredag, skulle det ikke tage så lang tid for landbrugsministeren at sammenskrive en handlingsplan.

Det, jeg gør opmærksom på, er, at der står, at landbrugsministeren skal komme med en redegørelse for et bæredygtigt landbrug inden den 1. april. Det gjorde da ikke noget, at ministeren også en gang imellem kom forud, det fremmer arbejdet her i Folketinget.

Jeg vil gerne pointere, at vi selvfølgelig er klar til at gå i gang med de spørgsmål, som skal stilles. Jeg har oven i købet bedt ministeren – og det kan ministeren vel bekræfte – om at få et møde, hvor alle de nye medlemmer af udvalget får en mulighed for at stille spørgsmål vedrørende det omfattende materiale, som vi andre

[Løvig Simonsen]

kender, og som er forudsætningen for, at man kan gå i detaljer med de spørgsmål, som nu skal stilles.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at jeg har fået brev fra Folketingets Præsidium, hvori der står, at betækningsbidraget skal være færdigt senest den 3. maj. Så kan fru Hanne Severinsen selv prøve at finde frem til, hvor lang tid der er fra den 1. april, hvor handlingsplanen for et bæredygtigt landbrug skal foreligge, og til betækningsbidraget til den omfattende miljøpakke skal være færdigt, uanset at nogle af os har været igennem det tre gange. Det er dér, problemet ligger, det er ikke et spørgsmål om, at vi ikke er interesserede i eller villige til at gå ind i et arbejde med at kortlægge de problemer, der er.

Gade (SF):

Det er jo ikke første gang, Folketinget behandler den pakke, som den nye miljøminister har genfremsat, og SF står da også ligesom de sidste gange ved, at vi gerne vil gå ind i konkrete drøftelser af det samlede lovkompleks.

Men det skal også bemærkes klart og tydeligt, at SF ser med betydelig skepsis på, hvilken samlet virkning det vil få, hvis alle kræfter samles om miljøpakken og dertil hørende ændringer af bekendtgørelser – 88 i alt, har vi fået at vide – og på den forvirring, det ganske givet vil skabe i lang tid i kommunerne, inden for erhvervslivet osv.

Det er da også en vigtig begrundelse for, at SF selv har fremsat forslag til ændringer af miljølovgivningen, der i stedet bygger på eksisterende lovgivning. Her er efter vores opfattelse sikre miljøfremskridt, og vi har oven i købet indarbejdet de fremskridt, der ligger i regeringens pakke, og som vi jo hele tiden har anerkendt, mens vi naturligvis ikke har medtaget de forslag, der gør os usikre med hensyn til miljøpåvirkningen. Her kan jeg nævne aftalestrategien, som vi gerne vil diskutere, men som har gjort os usikre i den udformning, den har, og bonusplanerne, hvor vi ser reelle miljøtilbage-skridt i den nuværende udformning.

Folketinget kan nu vælge sikre miljøfremskridt med SF's lovforslag eller også tage SF's forslag som udgangspunkt for konkrete ændringsforslag. Det er også delvis et svar på hr. Løvig Simonsens spørgsmål om, hvad SF's motiver har været til at fremsætte disse omfattende forslag.

Vi ser ikke nogen grund til at gennemføre alle lovene samtidig. Når vi skal i gang med at forhandle i Folketinget, vil det være klogest, at vi starter med at tage de love, der vil være lettest tilgængelige. I SF's øjne er miljøbeskyttelsesloven nok det sted, hvor forhandlingerne mellem partierne lettest bør kunne føre til et brugbart resultat og til klare miljøfremskridt. SF sætter fokus på forsigtighedsprincippet, skærpede miljøstraffe og håndhævelse i det hele taget. Ved en sådan mere glidende behandling i Folketingets Miljøudvalg kan Folketinget gøre sit til, at pakken ikke får andre vigtige miljøinitiativer til at drukne; og der er jo som nævnt af andre ordførere opfølgningen af vandmiljøplanen, altså diskussionen om et bæredygtigt landbrug.

Men vi har brug for mange tiltag i disse tider. Vi har brug for, at der er arbejdskraft og ressourcer til løbende og med faste intervaller at ajourføre de danske handlingsplaner, så man sørger for, at Danmark ikke sækker bagud i forhold til f.eks. Holland og Tyskland på miljøområdet. Der er brug for at udarbejde en omfattende miljøafgiftspolitik koordineret internationalt, og der er brug for en ægte miljøpolitisk stillingtagen til et bæredygtigt landbrug osv.

Det er vigtigt, at ressourcerne ikke tæmmes i bekendtgørelsesskriveri, og jeg er enig i Danmarks Naturfredningsforenings advarsel om, at en sådan tredje omskrivning af hele lovgivningen vil gøre det nødvendigt, at alle bestående bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger skal skrives om. Et sådant arbejde, der i sig selv ikke har nogen nytte, vil beslaglægge Miljøministeriets kræfter flere år ud i fremtiden. Det står der i en henvendelse, som Danmarks Naturfredningsforening har sendt os, og der er meget rigtigt i det. Derfor er det underligt at høre på diskussionerne om al den forenkling, som f.eks. fru Hanne Severinsen har talt om. Der er altså brug for en virkelig miljøindsats i stedet for udskrivning af bekendtgørelser.

Til sidst i denne omgang et lille miljømæssigt hjertesuk, måske stort! Midt i 1980'erne talte kun få om at være grønne, men det lykkedes faktisk at få sat det grønne på dagsordenen for alvor. Ak, hvor forandret, fristes man til at sige. Nu taler alle om at være grønne, og vi diskuterer århundredets miljøreform. Men det handler meget lidt om miljø. Det handler forfærdelig meget om forenklinger og administrative regler

[Gade]

og ikke om miljøfremskridt. Man kan oven i købet gennem aviserne få det indtryk, at nogle partier herinde regner med at tage store beslutninger om vejbroløsninger over Øresund, uden at vi har tid til at diskutere den miljømæssige side af sagen.

Nå, det var ikke i dag, men det er forhåbentlig snart.

Ernst B. Schmidt (FP):

Allerførst vil jeg sige, at efter at have lyttet til ordførerne må man konstatere, at ingen er rigtig glade for de lovforslag, som kaldes for miljøpakken. Samtlige partier er indstillet på at gavne miljøet, og jeg kan sige, at Fremskridtspartiet uden undtagelse i alle tilfælde lige fra starten har været meget miljøbevidst. Vi var et af de første partier, der i sit parti-program havde med, at der skulle gøres noget ved forureningsbekæmpelsen. Vi gik endda så langt, at vi på daværende tidspunkt sagde, at det kunne komme til at koste både administration og penge, når det skulle gøres på den rigtige måde.

Nu behandler vi disse lovforslag for tredje gang. Man siger, at tredje gang er lykkens gang. Gid det var så vel! Så var der i hvert fald ingen tvivl om, at Fremskridtspartiet ville stemme for de foreliggende lovforslag.

Det er fremgået af debatten, at Socialdemokratiet var glad for – i modsætning til andre ting, som man måske ikke var så glad for – at ministeren i sin skriftlige fremsættelse siger, at de to første behandlinger har vist, at der formentlig skal foretages nogle ændringer, før lovforslagene kan vedtages med et bredt flertal. Det mener Fremskridtspartiet absolut også. Regeringen er parat til at drøfte disse ændringer nærmere, idet det naturligvis forudsættes, at lovforslagene sigte opretholdes.

Det er meget uklart, hvad det direkte sigte er. Fremskridtspartiet har ét sigte, og hvis det går i den retning, er vi i hvert fald positive. Vi vil gerne være med til at præge denne lovgivning. Det skal være sagt straks, fordi vi er miljøbevidste. Vi kan have divergerende opfattelser af, hvordan det skal gøres, men vi mener også, som det står i den skriftlige fremsættelse, at det internationale samarbejde er vigtigt. Hvis vi f.eks. renser luften over Danmark, skal vi ikke tro, at det er noget, vi har meget gavn af, når det blæser. Det skal være på fælles basis, som også Gro Harlem Brundtland er inde på, hvis det virkelig skal gavne noget.

Jeg kan godt være lidt brøstholden over, at så mange lovforslag bunces sammen på én gang. Jeg ved godt, de har været drøftet før, men der er dog kommet lidt nyt til fra SF, så vidt jeg husker – jeg var ikke ordfører sidste gang. Men så vigtige forslag, ni i alt, og så en taletid på 10 minutter; der bliver ikke mange sekunder til at gå ind i de enkelte ting. Udvalgsarbejdet vil blive meget omfattende, og jeg mener, at man i udvalget bør tage lovforslagene ét for ét, det håber jeg kan lade sig gøre. Ordførere har allerede været inde på, at det kan blive nødvendigt, især når man tænker på alle de problemer, der er omkring et bæredygtigt landbrug. Det kan godt blive vanskeligt; det ved vi alle. Landbruget betyder enormt meget for Danmark, og vi må ikke pålægge det ekstra byrder, som konkurrenterne i det indre marked ikke har, selv om der måske kunne være visse ting, som kunne tale derfor på det miljøpolitiske område.

Om lovforslag nr. L 74, lov om miljøbeskyttelse, kan jeg sige, at det er meget vigtigt for Fremskridtspartiet, at erhvervslivet ikke belastes diskriminerende på miljøområdet. Så går det nemlig ud over erhvervsmiljøet, og det er også et miljø, som betyder enormt meget for Danmarks økonomiske situation.

Hvad angår lovforslag nr. L 75 om naturbeskyttelse, er det fremgået, at der var problemer med ejendomsretten, det blev udtrykt af De Konservatives ordfører, som bl.a. nævnte problemet med åben færdsel på arealer, som er privatejet. Det kan jeg godt forstå, og jeg mener, at man skal passe meget på på det område. Vi i Fremskridtspartiet lægger enormt stor vægt på, at ejendomsretten ifølge grundlovens § 73 er sikret. Der kan kun gribes ind på dette område, når almenvellet kræver det, og så skal det være med fuld erstatning – hvad det så måtte være. Jeg erindrer også, at hverken De Danske Landboforeninger eller Danske Husmandsforeninger var særlig glade for hele miljøpakken. Det var Danmarks Naturfredningsforening for øvrigt heller ikke; de havde måske hver deres indvendinger. Vi er meget beklemt ved dette lovforslag.

Med hensyn til lovforslag nr. L 76 om planlægning vil jeg sige, at vi har planlagt og planlagt, og vi mener, at vi er kommet så langt i planlægningen, at vi bogstavelig talt kunne rationalisere dette område helt væk. Så langt er vi kommet i planlægningen.

[Ernst B. Schmidt]

Men der er et problem, som også har været berørt her, og det er beboelse af sommerhuse. For at få tilladelse til helårsbeboelse skal man have ejet et sommerhus i 10 år og være pensionist, og det vil for de flestes vedkommende sige over 67 år. Så er man da i hvert fald sikker på, at en hel del af disse mennesker skal have hjemmehjælp, og jeg ved ikke hvad. Og der er også en anden ting, som jeg mener skal betænkes i den forbindelse: Flere og flere sommerhuse bliver indrettet til helårsbeboelse og bliver – i hvert fald ovre ved Vestkysten, hvor jeg kommer fra – meget ofte benyttet hele året rundt til turister, eventuelt med adresse i Tyskland. Det mener jeg vi skal have gjort noget ved. Fremskridtspartiet har fremsat lovforslag herom, og vi kan jo se på, om vi kan få indføjet nogle ændringer i dette lovforslag.

Jeg kan se, lampen begynder at lyse.

Jeg skal ikke sige andet om lovforslag nr. L 77, end at søer på 100 m² ikke er vores livret; jeg kan se, at SF i deres lovforslag mener, at grænsen skal være 150 m². Hvis SF ikke får vedtaget deres lovforslag, kan vi måske prøve at få det ind som et ændringsforslag, det vil jeg gerne lægge op til. Jeg mener slet ikke, at vi skulle have den begrænsning; vi kan udmærket beholde de gamle regler.

Med hensyn til lovforslag nr. L 78 om et naturklagenævn må jeg sige, at vi ikke ønsker at bevare amterne, og ud fra den indstilling kan vi godt se, at den nuværende ordning på sin vis måske var bedre, men vi bryder os heller ikke om Overfredningsnævnet.

Der er mange ting, der skal kigges på i udvalget. Det er en stor buket, om jeg så må sige, at komme igennem.

Jeg har faktisk været inde på noget af det, SF har på programmet med de tre lovforslag: L 104, L 105 og L 106. Til lovforslag nr. L 104 kan jeg sige, at vi ikke kan støtte § 3, der drejer sig om, at offentlige myndigheder skal til at anlægge virksomheder.

Lampen lyser, men inden jeg går ned, kan jeg lige sige, at i lovforslag L 106 er der noget om folkeafstemninger, og det er Fremskridtspartiet positivt over for.

Med disse mine ord vil jeg sige, at Fremskridtspartiet gerne vil deltage i et tilbundsgående udvalgsarbejde.

Addi Andersen (CD):

Da Centrum-Demokraternes miljøpolitiske ordfører ikke kan være til stede, skal jeg kort sige, at CD har sympati for de af miljøministeren fremsatte lovforslag og vil arbejde positivt i udvalget.

CD kan ikke støtte lovforslagene fremsat af SF.

Lone Dybkjær (RV):

Af formentlig rimelig letforståelige årsager skal jeg tilslutte mig miljøministerens redegørelse og også sige, at jeg synes, de punkter, som miljøministeren har fremdraget i sin fremsættelsestale, er i meget god overensstemmelse med det, jeg selv oplevede som værende de hovedpunkter – ud over en masse detaljer – som det var særlig vigtigt at få forhandlet på plads, dersom man skulle få miljøreformen igennem.

Jeg synes, som jeg også gjorde som miljøminister, at det er utrolig vigtigt, at denne reform vedtages med et bredt flertal, fordi selve miljølovenes udmøntning foregår i amter og kommuner med vidt forskellig politisk sammensætning. Når det er sagt, vil jeg også sige, at det naturligvis kræver – ligesom det gjorde af den tidligere regering, men ikke mindre af denne – en rimelig høj grad af fleksibilitet og forhandlingsvilje hos regeringen, hvis det skal lykkes, men det går jeg også ud fra at regeringen har. Og jeg synes, at miljøministeren har lagt tingene godt frem her i dag.

Jeg tror, det var SF's ordfører, der var inde på, at man i højere grad i forbindelse med denne reform havde diskuteret forenklinger, regelsaneringer, og hvad der nu i øvrigt kunne siges i denne sammenhæng, og mindre selve den styrkelse, der er i lovforslagene. Det skal jeg være den første til at beklage, fordi det, der var helt afgørende for miljøreformen, var naturligvis, at der var tale om en meget markant styrkelse i forhold til, hvad vi tidligere har set her i landet. Det synes jeg godt man kan sige at der var, men på en eller anden måde druknede det i debatten.

Jeg vil dog i denne sammenhæng ganske stille sige til SF's ordfører, at måske kunne oppositionspartierne S og SF også have bidraget en anelse til at påpege, at der faktisk var mange grønne styrkelser i disse lovforslag. Man var nok tilbøjelig til at kaste sig mere over knasterne, selvforståeligt, end til at fremhæve det grønne

[Lone Dybkjær]

ne, så jeg synes, uden at det skal være en polemisk debat, at jeg til SF's ordfører vil sige: En lille smule selv årsag!

Når det er sagt, synes jeg, vi i øvrigt skal koncentrere os om at få miljøreformen igennem. Jeg synes, det ville være meget ønskværdigt, hvis vi kunne arbejde os igennem den her til foråret, og selv om jeg forstår, at der naturligvis er mange nye ordførere, som skal have foretaget en teknisk gennemgang af lovforslagene, er vi dog også mange veteraner på området, hvilket jo skulle muliggøre, at vi kunne nå et resultat. Jeg vil ikke sige, at det ikke kan lade sig gøre at starte på sagen endnu en gang, men jeg må nok sige, at det ville være bedst, hvis vi kunne nøjes med den tredje gang, som forhåbentlig bliver lykkens gang.

Og med disse bemærkninger skal jeg naturligvis tilsige Det Radikale Venstres positive medvirken til at få miljøpakken forhandlet på plads i foråret, og vi gør det netop af den grund, som SF's ordfører påpegede, at det faktisk er vigtigt, at vi får en styrkelse af miljøet i Danmark.

Lysholm Christensen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på partiets vegne sige følgende:

På baggrund af den medfart, lovkomplekset har fået ved to førstebehandlinger tidligere, har det undret os, at den nye miljøminister nu fremsætter lovforslagene igen. Som udgangspunkt må vi gå ud fra, at det sker i håb om vedtagelse.

Vi står fortsat ved de principielle udtalelser om regeringsforslagene, som vi fremsatte ved førstebehandlingerne henholdsvis den 8. februar og den 23. oktober 1990. Vi finder det fortsat ikke hensigtsmæssigt at bruge så mange ressourcer på en omstrukturering, som for os at se vil skabe så megen uklarhed, at administrationen af lovene vil lide under det i flere år, indtil de mange huller og ministerbeføjelser bliver udfyldt med nye bekendtgørelser. Vi havde hellere set nogle konkrete forslag til løsning af miljøproblemerne. Derfor ser vi positivt på de ændringer af miljølovene, som SF har stillet forslag om, men det vil jeg komme tilbage til lidt senere. Først et par korte bemærkninger til nogle konkrete punkter i regeringens lovforslag.

Lovforslaget om planlægning finder vi uigennemsigtigt. Vi mener, at der her gives mulighed for lidt af hvert. Der kan blive store forskelle i administrationen fra kommune til kommune.

Hvad angår vandløbsloven, frygter vi øgede omkostninger i forbindelse med administrationen af loven, hvis amterne alene bliver vandløbsmyndighed. Der bliver for store afstande både for tilsyn og for entreprenører. Vi har egentlig fuld tillid til, at kommunerne kan løse den opgave, og når ikke alle opgaver er blevet løst hidtil, skyldes det usikkerhed med hensyn til den fremtidige administration og manglende bekendtgørelser. Vi forudser også med bekymring, at der kan opstå tvistigheder omkring oprensning af mindre vandløb, og hvem skal afgøre disse tvistigheder? Vi mener, det er et problem, der angår retssikkerheden. Det bør dog som mindstemål ved enhver afgørelse – påbud eller forbud – være muligt mindst én gang at kunne påklage afgørelser rettet mod personer og virksomheder.

Vi ser også nogle problemer i forbindelse med brugerbetaling for vandafstrømning samt dræningstilladelser ved okkerudledning.

Der er også spørgsmålet om bræmmer. Vi ser gerne en form for erstatning, i hvert fald når det drejer sig om dyrkbar jord; det er anderledes for engarealer. Der er også et åbent spørgsmål i forbindelse med bekæmpelse af flyvehavre i bræmmerne, skat på den del af jorden osv.

Lovforslaget om Naturklagenævnet opfatter vi som en stærk forringelse af naturbeskyttelsen i Danmark. At nedlægge fredningsnævnene og overlade kompetencen til kommuner og amter er som at sætte ræve til at vogte gæs. Det er der konkrete eksempler på, mener vi, også på det sidste, altså at kommuner af økonomiske grunde blæser højt og flot på hensynet til naturen, og derfor mener vi, at vi var bedst tjent med en struktur, der ligner den, vi har nu.

Vi skal ikke afvise, at en forenkling på visse områder kan være ønskelig. Det kunne således være rimeligt med kun ét fredningsnævn i hvert amt, men substansen i regeringens udspil på dette punkt er vi skeptiske over for. Der mangler også mindretalsbeskyttelse ved nævnets sammensætning. Koblingen til Finansudvalget, som vi har den nu, bør opretholdes.

Vi vil derimod gerne se på nogle af de ændringer til lov om naturfredning, som er fore-

[Lysholm Christensen]

slået af SF, og det bringer mig så videre til at udtrykke stor sympati for SF's udspil. Jeg skal ikke her gå i detaljer med de enkelte lovforslag, men holde mig til nogle hovedtræk.

Om lovforslag nr. L 104 om miljøbeskyttelse kan det siges, at Kristeligt Folkeparti helt deler synspunkterne om princippet om renere teknologi såvel som forsigtighedsprincippet, når det drejer sig om miljøbeskyttelse. Vi er også enige i, at afsnittet om særlig forurenende virksomheder bør strammes op. Om det skal være efter den model, der er beskrevet i bemærkningerne, vil vi gerne se nærmere på i udvalget.

Lovforslag nr. L 105 om naturfredning er, både hvad angår indhold og bemærkninger, i alt væsentligt identisk med tidligere miljøminister Chr. Christensens forslag til lov om ændring af naturfredning, og det støtter vi. Vi har også sympati for udvidelsen af § 43, men vi mener ikke, at udgangspunktet for disse områder nødvendigvis skal være gødningsforbud.

Udvidelse af offentlighedens adgang til skovene ser vi positivt på, når blot ejeren kan forbyde adgang på særlige dage, som det er udtrykt i § 55, stk. 3.

Kristeligt Folkeparti har ingen principielle indvendinger mod lovforslag nr. L 106 om planlægning. Vi er enige med forslagsstillerne i det synspunkt, der er udtrykt i bemærkningerne, at en løbende forenkling af regelgrundlaget for den fysiske planlægning er en nødvendighed, men at denne nødvendighed først og fremmest retter sig mod de administrative forskrifter og vejledninger, der er afledt af selve lovgivningen.

Kristeligt Folkeparti vil se positivt på, hvordan vi bedst får udvidet borgerdeltagelsen, da det er en kendsgerning, at ændringer i kommunepLANERNE ofte kommer bag på befolkningen. Vi er ikke overbeviste om, at den foreslåede folkeafstemning er det rigtige, men drøfter gerne i udvalget, hvad der er mest effektivt.

Konkluderende skal jeg sige, at vi imødeser et grundigt og opklarende udvalgsarbejde om dette store lovkompleks. Her vil det så vise sig, om der er basis for en forhandlingsløsning. Vi afviser ikke på forhånd at deltage i en sådan, men der skal flyttes mere end kommaer, hvis Kristeligt Folkeparti skal deltage. Vi går konstruktivt ind i udvalgsbehandlingen med hovedsigtet at forenkle lovgivningen til gavn for miljøet.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlson):

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 104 (om ændring af lov om miljøbeskyttelse), nr. L 105 (om ændring af lov om naturfredning) og nr. L 106 (om ændring af lov om kommuneplanlægning og lov om lands- og regionplanlægning). (Udvidet borgerdeltagelse), hr. Gade, har ordet.

Gade (SF):

Jeg skal sige tak til de forskellige ordførere og da specielt til den sidste fra Kristeligt Folkeparti for de pæne ord om SF's forslag.

Jeg vil begynde med nogle betragtninger om miljøministerens måde at anskue disse lovforslag på, for det forekommer mig, at vi har en lidt forskellig indgang til denne diskussion. Fru Lone Dybkjær var lidt inde på det. Hvis jeg prøver at analysere den tale, ministeren holdt, og de vurderinger af SF's forslag, ministeren kom med, så gik indvendingerne jo mest i retning af, at vore forslag var administrativt mere besværlige end regeringens, at vi manglede forenklinger, og at vi vistnok ikke var decentrale nok, sådan forstod jeg det.

Men der var meget lidt om, at vi miljømæssigt ikke gjorde det godt nok med vores forslag. Det er vel også, fordi vores indgang har været en anden, den har været at sikre, at miljøet fik førsteprioritet, og vi har anerkendt de miljømæssige forbedringer, der lå i udspillene i pakken. Specielt har vi hæftet os ved begrebet om renere teknologi, som vi også har givet roser for tidligere, da vi debatterede det.

Når vi tager udgangspunkt i, at miljøet skal have førsteprioritet, er det klart, at selve tanken om, at vi skulle lave administrative forenklinger, er kommet mindre frem. Det har ikke været det, der var drivkraften for os. Vi er ikke imod administrative forenklinger – hvem kan være det – men vi synes, at det er lidt tåbeligt, når alt for megen lovgivning i disse år er skåret over en læst, der hedder, at nu skal det være administrativt lettere, nu skal vi have forenklinger, uden at man i realiteten ved, om man får forenklingerne, og i hvert fald uden at man sørger for, at man også med sikkerhed får de politiske prioriteringer med. Den politiske prioritering i denne sag burde jo være, at vi skulle sikre miljøfremskridt og sikre, at vi i hvert fald ikke får nogen miljøtilbageskridt.

[Gade]

Det andet, der har været vores udgangspunkt, har været, at borgerne fortsat skulle sikres muligheden for at klage, og de skulle sikres indflydelse. Det opfatter vi ikke at man gør ved, at man giver kommunalbestyrelsen eller amtsrådet den suveræne ret.

Vi går tættere på borgeren, og vi går ud fra det nærhedsprincip, som ministeren selv nævnte i forbindelse med EF. Derfor er vi optaget af, at når man laver planer, skal der foreligge alternative planer, som borgerne kan vælge imellem, for så er der noget at tage stilling til. Derfor har vi villet rejse en diskussion, om det var hensigtsmæssigt med lokale folkeafstemninger. Der ser jeg nogle skillelinier i de principper, vi diskuterer ud fra, som altså også gør, at det kan blive lidt svært at finde ned til de konkrete sager, hvor jeg håber, at vi trods alt kan nå til større enighed.

Ministeren spurgte, hvorfor vi ikke havde taget spørgsmålet om aftalestrategi med. Det er, fordi vi er usikre på, om det kan føre til miljøforringelser, at man laver en aftalestrategi med en branche, fordi det kan betyde, at en lokal myndighed ikke kan stille skærpede krav, selv om der lokalt er politisk flertal for det. Vi har jo været inde på den slags problemer. Jeg synes, det er uhensigtsmæssigt, hvis vi kan få en situation, hvor man ikke har lov til at skærpe, hvis der er politisk flertal for det, f.eks. i et amt eller en kommune, og det kan man risikere med en aftalestrategi.

Aftalestrategien kan have andre fordele, men man skal jo altså også se problemerne i den, og dem synes vi ikke man har fået afklaret. Derfor har vi sagt, at før vi har det afklaret, vil vi da ikke vedtage det, og derfor har vi ikke taget det med.

Må jeg så vende mig til nogle af de nye principper, som SF har taget ind i sit forslag. Vi har f.eks. givet et bud på, hvordan forsigtighedsprincippet kunne indarbejdes i lovgivningen, og dér var jeg tilfreds og glad for positive tilsgagn fra Socialdemokratiets ordfører. Jeg forstod også ministerens meldinger sådan, at man godt ville overveje, om det skulle ind i selve lovteksten. Vi tror, at det er nødvendigt, at man får forsigtighedsprincippet ind i lovteksten.

Der er ingen her, der har diskuteret den konkrete udformning, vi har valgt, men det er klart, at den kan diskuteres, for det er faktisk første gang, det forsøges at skrive dette ind i en lov-

tekst, og det er klart, at vi godt vil kigge på udformningen. Men det skal ind i lovteksten og blive et styrende princip, der får afgørende indflydelse på, hvordan man fortolker denne lovgivning, det er afgørende vigtigt for SF. Jeg tror, at det er i den indføjelse sammen med temaet om renere teknologi, der ligger reelle miljøfremskridt, og det kunne vi få ind i miljøbeskyttelsesloven.

Ministeren hæftede sig ved, at SF's forslag skulle være dyrere. Det har jeg lidt svært ved at forstå. Dyrere end hvad? Dyrere end regeringens? Så mangler vi da dokumentation for, at regeringens bliver billigere, og hvornår det begynder at blive billigere, for vi skal jo først have udstedt alle bekendtgørelserne og skrevet hele lovgivningen om, og der skal ansættes folk ude i systemerne til at finde ud af de nye regler. Så jeg vil egentlig gerne se beviset for, at vores lovforslag skulle blive dyrere ved at fortsætte på det eksisterende frem for regeringens. Jeg tror heller ikke, ministeren kan dokumentere det, jeg tror, det var en lidt flot bemærkning.

Så er spørgsmålet om forenklinger rejst, og det blev sagt, at der da er forenklinger i regeringens forslag. Javel, det er rigtigt nok, men som jeg også har fremhævet, er det ikke alt sammen forenklinger. Fru Hanne Severinsen var inde på, da hun skulle nævne eksempler på forenklinger, som vi ikke ville være med til, at vi ikke havde taget miljømærket med. Jamen vi er ikke principielt imod et miljømærke, men at kalde det en forenkling er vistnok sådan at gå lidt vidt. Det er nok et af de områder, hvor vi må se i øjnene, at det vil give meget lidt forenkling, faktisk vil det give meget administration at lave et miljømærke.

Det kan godt være, vi skal lave et miljømærke, men det kan også godt være, at vi skal tænke os lidt grundigere om, inden vi laver det, og det kan også være, at vi skal kigge lidt på EF-beslutninger omkring miljømærket. Det betyder ikke, at vi ikke skal have det, men den går vist ikke at gøre det til en forenklingssag.

Så har der været bemærkninger omkring miljøstraffe og skærpet håndhævelse. Jeg er glad for, at der i hvert fald i en række ordføreres indlæg var betragtninger om, at vi har brug for at kigge på det område. Fru Hanne Severinsen sagde, at dommene nu er ved at blive strengere, så det var ikke sikkert, vi var nødt til at kigge så meget på det, men selv på fru Hanne Severinsen forstod jeg, at det var vigtigt at kigge på det.

[Gade]

Jeg tror, at vi er nødt til at gå et skridt fremad i spørgsmålet om miljøstraffe. Vi har foreslået samfundstjeneste for miljøovertrædelser, vel vidende at vi går ind på et område, som ministeren med nogen ret kan sige er lidt usikkert, men er det egentlig ikke en meget hensigtsmæssig straffeform på dette område? Jeg kan i hvert fald forestille mig, at de direktører, og hvem det ellers kunne være, der blev idømt samfundstjeneste, virkelig ville føle, at de blev ramt, og det er vel meningen med en bestemmelse om miljøstraffe. Jeg tror, der er mange, der ikke føler sig nær så hårdt ramt af, at bøderne stiger med 3.000 kr., 4.000 kr. eller 5.000 kr.; og for øvrigt skal samfundstjenesten jo ikke erstattes af bøderne.

Endvidere har vi lagt op til tanken om, at man kan fradømme retten til at drive virksomhed, der kræver miljøgodkendelse.

Spørgsmålet om mere demokrati i planlægningen har jeg været inde på som vigtigt for SF. Jeg har prøvet at forklare, at vi ikke umiddelbart ser mere demokrati og mere borgerindflydelse, fordi kommunerne har fået det. Vi mener faktisk, det er vigtigt, at man også giver den enkelte borger indflydelse, og det er derfor, vi er bekymret for indskrænkningerne i klagesystemet, hvor man gør det vanskeligere for folk at føre deres klager frem, selv om det så bliver til et mere centraliseret led. Der går altså nogle andre skel her end dem, som fru Hanne Severinsen og miljøministeren fremførte.

Hr. Løvig Simonsen spurgte SF om, hvorfor vi ikke havde stillet forslag om »grønne råd«. Det er ikke, fordi vi ikke vil være med til at diskutere »grønne råd«, men det er ud fra en betragtning om, at det, vi ville lægge vægt på i forslaget, var at bevare fredningsnævnene. Det er klart, at man godt kan gå i gang med at diskutere »grønne råd«, men det er vigtigt, at de ikke diskuteres i en sammenhæng, hvor de skal erstatte fredningsnævnene, så man kan sige: Hvad skal vi så med dem? Jeg vil altså ikke afvise en videre diskussion, men vi vil bevare fredningsnævnene.

Det er blevet påpeget, at vi ikke ønsker bonuslokalplaner, og det står vi fast ved. Det er et af de steder, hvor vi mener, at der kan ske forringelser.

Der er så blevet rejst spørgsmålet om reelle forhandlinger fremover og om, hvorfor SF har fremsat sine forslag. Jeg har været inde på i mit

første indlæg, at SF har fremsat dem for at give vore bud på nogle skærper af miljølovgivningen og for at vise, at det ikke kan fås inden for de eksisterende rammer, uden at vi går ud på en tynd is, som vi ved ikke kan bære. Men selvfølgelig gør vi det også, fordi vi vil forhandle; vi fremsætter jo ikke forslag bare for at have arbejde i vores juleferie.

I den sammenhæng er jeg selvfølgelig vældig glad for meldingen fra Kristeligt Folkeparti, som jeg opfattede som en helhjertet støtte, og jeg opfattede også meldingen fra Socialdemokratiet sådan, at man i det kommende udvalgsarbejde vil tage udgangspunkt både i regeringens forslag og i vores forslag.

Fru Lone Dybkjær fra Det Radikale Venstre valgte at lægge sig tæt på miljøministerens formuleringer, og jeg ved så ikke helt, hvad det vil dække. Men som jeg tolker miljøministeren, gik hans konklusioner også i retning af, at i hvert fald nogle elementer af SF's forslag kunne diskuteres, bl.a. forsigtighedsprincippet og andre af de ting, som vi har lagt afgørende vægt på.

Hvis det ser sådan ud, så skal jeg sige, at SF vil gå til forhandlinger med det ønske at få så meget som muligt af vores politik igennem ud fra en tankegang om, at det ikke er sikkert, at det er klogt at bunke det hele sammen. Det kan godt være, at det er klogt f.eks. at starte med miljøbeskyttelsesloven. Der har jo været rejst diskussioner om vandløbslove og meget andet her. Jeg skal da være den første til at beklage, at der er sket forsinkelser i systemet på grund af dette, men det er jo ikke sikkert, at det bedste signal, vi kan give, er, at vi siger: Nu vedtager vi det hele hokuspokus inden sommer. Det tror jeg faktisk ikke er det bedste signal. Derimod ville det være et godt signal, hvis vi kunne vedtage noget, hvori der ligger klare miljøfremskridt og med sikkerhed ingen tilbageskridt set fra miljøets side. Og så må det også godt indebære forenklinger.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det generer mig lidt, at SF ligesom tager patient på den mere demokratiske planlægning, og så kan vi andre stå dér med håret i postkassen. Jeg synes, at hr. Gade ser bort fra, at der i planloven netop lægges op til, at der skal være 4-årige forhandlinger. Hvert 4. år skal man altså fak-

[Hanne Severinsen]

tisk fortælle, hvilke udviklingsmuligheder der er. Og det er ikke det samme som at opstille tre forskellige planer, hvoraf man på forhånd har besluttet sig til i kommunalbestyrelsen, at de to vil man ikke følge. Det er jo en tom demonstration, man dermed beder om. Jeg synes, at SF mange gange går galt i byen, når man vil lave den slags demokrati, for man kan jo ikke lovgive om demokratisk sindelag i kommunalbestyrelserne, de må lære at lægge tingene åbent op til deres borgere – og det lægges der også op til i kommuneplanen. Der er selvfølgelig nogle kommunalbestyrelser, som ikke lægger det åbent op, fordi de rent faktisk ikke gider at høre på befolkningen, men det må vi jo så have ordnet hvert 4. år, når der er kommunevalg.

Jeg synes altså, at man skal lade være med at tage patent på, at metoden med alternative forslag skulle være særlig demokratisk, og jeg synes også, når det gælder folkeafstemninger, at reel uddelegering af ansvar er en bedre måde at lægge ansvar og indflydelse ud til borgerne på.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg var selvfølgelig tilfreds med, at hr. Gade gjorde opmærksom på, at forslaget om »grønne råd« kunne diskuteres i udvalget. Det er ikke det, der kalder mig op, men det er hr. Gades bemærkning om, hvad vi egentlig skal med dem. Det skal jeg da gerne forklare hr. Gade.

Vi har aldrig nogen sinde sagt, at »grønne råd« kunne erstatte fredningsnævnene, for det er i to vidt forskellige fora, man mødes. Men jeg kan meddele hr. Gade, at han tidligere har stemt for et lignende forslag, nemlig da man nedsatte et naturforvaltningsråd, hvor man gik ind for, at de parter, der havde interesse i det åbne land, i naturforvaltningsrådet skulle samles for at finde frem til den strategi, der skulle benyttes på naturfredningsområdet. Det er både Amtsrådsforeningen, jægerne, de forskellige jagtorganisationer, sportsfiskerne, ornitologerne og Danmarks Naturfredningsforening, og det er selvfølgelig også landbrugsorganisationerne, skovbruget osv. Ud af dette – og det kunne man selvfølgelig sagtens have tvivl om – er det altså lykkedes disse organisationer at finde frem til en strategi, der nu er ved at få gennemslagskraft.

Derfor er det naturligt at se på, når man kan det på det overordnede, nationale plan, om der

også er behov for et sådant forum ude i amterne til at diskutere, hvordan man benytter og udnytter det danske landskab og den danske natur.

Det siger jeg ikke mindre, fordi jeg jo også har en fortid, og da jeg i sin tid var i Arealudvalget, var det klart kommet til udtryk også fra de forskellige organisationer, der var med, at man ønskede, at den viden, organisationerne sad inde med – hvad enten det nu var Friluftsrådet, Danmarks Naturfredningsforening eller landbrugsorganisationerne – så tidligt som muligt kom ind i planlægningsprocessen, således at man undgik nogle konflikter, fordi man i god tid havde mulighed for at tage højde for de problemer, der kunne opstå, og ikke skulle gøre det bagefter. Jeg mener, det er det rette folkelige element, man tager ind i et sådant samarbejde for at få afdækket konflikterne, før de opstår, og det er dér, de »grønne råd« har deres berettigelse.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg skal bruge hr. Løvig Simonsens belæring om, hvordan jeg tidligere har stemt, til at sige, at jeg jo netop også sagde, jeg godt ville overveje at oprette »grønne råd«, men ikke som konkurrerende organer til fredningsnævnene.

Jeg vil svare fru Hanne Severinsen, at SF da ikke vil tage patent på borgerindflydelse og lokalt demokrati, men jeg tror, vi ser forskelligt på det. Vi mener, at det hører med til et meget nært demokrati, at den enkelte borger uafhængigt af kommunalbestyrelsen har et område, hvor han kan agere, og hvor han kan påvirke den politiske proces mere direkte, også selv om der er valg hvert fjerde år.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Forskellen er, at vi mener, at den enkelte borger skal agere direkte på den måde, at den enkelte borger får mere indflydelse, fordi man delegerer opgaver ud til institutioner, og at man i øvrigt fra samfundets side blander sig i færre ting.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke for denne udmærkede debat, der har været omkring regeringens lovre-

[Miljøministeren]

formpakke; den tyder jo på, at vi vil kunne komme igennem – det bliver alle gode gange tre – og det skyldes nok, at man har haft to studierunder i forvejen, således at man har kunnet finde ud af, hvor der ligger nogle misforståelser, og hvad der er dyderne ved nogle af de ting, man ikke oprindeligt kunne se dyder i. Det ser fornuftigt ud efter i dag.

Jeg vil knytte nogle kommentarer til nogle af de bemærkninger, der er faldet fra de forskellige ordførere. Jeg vil starte med hr. Løvig Simonsen, som sagde, at hvis ikke regeringen kunne finde et flertal for en moderniseret, slagkraftig miljølov, så skulle hr. Løvig Simonsen nok finde det. Jeg vil sige til hr. Løvig Simonsen, at så vil jeg også godt være med, fordi det, det hele drejer sig om, er selvfølgelig en moderniseret, slagkraftig miljølov. Jeg kan ikke se, hvordan der skulle opstå et flertal uden om regeringen for det; det er hele formålet med reformpakken.

Hr. Løvig Simonsen siger, at han ønsker forsigtighedsprincippet og aftalesystemets anvendelsesområde nærmere beskrevet; det synes jeg er et rimeligt synspunkt, og vi vil naturligvis sørge for, at det vil ske i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Jeg er også fuldstændig indstillet på at imødekomme hr. Løvig Simonsens ønske om en teknisk gennemgang for de nye medlemmer af Miljøudvalget af denne reformpakke. Vi har faktisk allerede sat tid af til den og drøftet den med udvalgets formand, fordi vi regnede med, at man ville have et sådant ønske.

Jeg er meget glad for den åbenhed, der har vist sig i dag omkring en bedre forståelse og udnyttelse af aftalesystemerne. Naturligvis skal anvendelsesområdet præciseres i bemærkningerne til loven.

Jeg har også bemærket, at der på mange punkter er en væsentlig uenighed mellem hr. Løvig Simonsen og hr. Gade, og det betyder, at vi jo under alle omstændigheder skal – og det er jeg glad for at hr. Gade åbnede for – have indarbejdet SF's vigtigste tilskud til debatten og til miljøpolitikken i det samlede slutresultat, enten i form af ændringer til lovteksten eller ændringer til bemærkningerne, og som jeg sagde i min indledende tale, så er vi indstillet på det. F.eks. kan vi drøfte sikkerhedsstillingsprincippet nærmere, og jeg er da også stadig væk interesseret i at høre nærmere om de retshåndhæ-

velsesregler, f.eks. omkring fradømmelse af virksomhed, som hr. Gade nævnte. Det er ting, som er egnede til udvalgsbehandling, og dér må vi se, hvordan det kan komme ind.

Forsigtighedsprincippet har vi jo beskrevet, og også SF har beskrevet det meget omhyggeligt i bemærkningerne, og jeg synes, vi skal prøve at finde det fornuftigste slutresultat på det spørgsmål.

Socialdemokratiet nævnte en lang række ting, man ville arbejde for i det videre forløb; man ville have ændring omkring klageadgang og omkring lukning af småskovene. Naturligvis skal vi se på det. Vi er vel enige om, at småskovene ikke alene er til for vores skyld, men også for dyrenes. Det er jo i høj grad dem, der anvender småskovene, og derfor kan lukning komme på tale. Men det er klart, at vi vil se på, hvordan vi kan sikre klageadgangen her.

Vi er også enige om retshåndhævelsen, og jeg er glad for den afslappede debat, der har været om det. Det må skyldes en erkendelse af, at retshåndhævelsen er blevet skærpet, siden det hele startede i 1989. Vi er enige om at få uddybet forholdet til EF om aftaleordningerne.

Jeg er også glad for hr. Løvig Simonsens bemærkninger om, at bonuslokalplanerne på en eller anden måde godt kan komme med ind i billedet, i og med at vi lægger vægt på samtidighedsprincippet. Det er det vigtigste, ordet er for mig mindre vigtigt, og vi kan prøve at se, om vi kan finde nogle andre formuleringer og udformninger af det. Det vigtige er jo samtidighedsprincippet for ikke at trække alting i langdrag, når det er unødvendigt.

Fremskridtspartiet var, forstod jeg, imod sommerhusreglen i lovforslaget. Det er en almindelig borgerret at have lov til at anvende de ting, man har erhvervet, og som man har arbejdet for og kælet for i mange år, så jeg synes, det er lidt urimeligt, vi kommer som storebrødre og siger: Her må du ikke være!

Der er jo sat ret mange begrænsninger ind i lovforslaget, og det skal også igennem en vejledning forklares, at det altså ikke er på hovedlandejeven, man kommer til at bo, man kan godt komme til at mangle gadebelysning om aftenen, og man kan også godt risikere, at der ikke kommer sneskrabere ud, og så kan det jo godt være, at kun ganske få benytter sig af det. Det er jo i virkeligheden ganske få, man forventer benytter sig af det, og hvorfor skulle de så

[Miljøministeren]

fratages muligheden? Jeg kan ikke se, at det skulle være en vigtig sag for Folketinget at begrænse ganske få menneskers livsdrøm.

Omkring vandløbsloven ser jeg vanskeligheder tårne sig op foran mig, og jeg synes, det er forkert på grund af vandløbsloven at forhindre, at vi får gjort miljøreformpakken færdig, men jeg synes, at man må være opmærksom på, at tingene hænger sammen. I loven om vandløb er der jo en lang række bestemmelser, som har at gøre med naturbeskyttelse, og derfor vil det være en svækkelse, hvis vi ikke får vandløbsloven igennem.

Der har været tale om bræmmerne, der er jo tale om de små biotoper, og der er tale om en ændret vandløbsmulighed for at gøre det bedre og mere fleksibelt. Jeg vil synes, det er lidt ærgerligt af principielle grunde at udsætte gennemførelsen af det hele på grund af vandløbsloven. Jeg regner stadig væk med, at formålet må være, at vi gennemfører det hele, fordi tingene hænger sammen, ellers får vi jo heller ikke den forenkling. Gør vi det, som Kristeligt Folkeparti foreslog, og som SF har foreslået, at vi kun tager noget af det, så har vi jo ikke nået den forenkling, jeg også forstod Kristeligt Folkeparti ønskede. Slutordet fra hr. Lysholm Christensen var jo forenkling, og det får vi jo ikke, hvis vi nu tager to af mine og to af SF's forslag og så lader resten passe sig selv. Det bliver ikke til forenkling.

Jeg er glad for, at hr. Gade ville drøfte aftalesystemet, og også for hr. Gades åbenhed over for at indarbejde sine ting i loven, hvor vi kan blive enige om det.

Nu ville hr. Gade være meget hensynsfuld over for mit ministerium ved at skåne det for opfølgingsarbejdet. Dertil skal jeg kun sige: Tak for venligheden, men nu er grundarbejdet altså lavet, så jeg tror såmænd, mit ministerium ville være mere ked af ikke at få noget som helst ud af disse flere års arbejde frem for at blive skånet for opfølgningen. Endvidere det er jo sådan, at gældende bekendtgørelser fortsætter, indtil der skrives nogle andre, og det bliver jo ikke nødvendigvis tilfældet.

Hr. Gade sagde i sit første indlæg, at debatten handlede for lidt om miljø og for meget om regler. Det er jeg ikke enig i. Debatten drejer sig om, hvordan vi sikrer det bedste miljø, og hvordan vi sikrer miljøet bedst. Og vi føler altså, at regeringens forslag rummer en lang række ting,

som jeg skal vende tilbage til, som er bedre end i SF's, hvis vi ønsker at beskytte miljøet. Vi har bemærket, at der er forskel på biotopbeskyttelsen f.eks. og dermed også på dyrelivets beskyttelse.

Der er også – lad mig da bare tage det nu – inden for hele teknologiområdet meget væsentlige miljøbeskyttelsesforskelle. Vi vil indføre en frivillig konsulentordning med henblik på uvildig rådgivning af virksomhederne. Det vil betyde mindre ressourceforbrug og mindre forurening. Vi har det miljømærke, som hr. Gade har været inde på i sidste omgang, som skal betyde en forbedring af de miljørigtige produkter. Vi har lovforslaget om pant- og rabatordninger, som SF ikke har. Vi har den miljøaftale, hvis formål jo er at begrænse ressourceforbruget og indføre ren teknologi og begrænse unødige udslip; den er heller ikke med hos SF. Vi har produktreguleringen, vi har bortskaffelsesgebyr og sikkerhedsstillelse for særlige varer og produkter og materialer, som heller ikke findes hos SF. Vi har oven i købet tilskud til udviklings- og udrædningsprojekter om renere teknologi og genanvendelse. Og så har vi jo faktisk også rådet for genanvendelse og renere teknologi.

Både af hensyn til naturen og til den renere produktion vil jeg altså mene, at vore forslag er betydelig mere miljøvenlige end SF's, men måske skyldes det forglemmelser, og så vil SF selvfølgelig hjælpe os med at få det igennem.

Og så skal jeg lige til sidst sige til SF, at vi faktisk har talt meget miljø omkring Øresund, vi har lavet en miljørapport omkring Øresund, hr. Gade får en miljørapport omkring Øresund, og der er ikke nogen som helst tvivl om, at vi ønsker miljøet beskyttet i forbindelse med Øresundsplaner af en hvilken som helst art. Mere så der ikke skal opstå myter om det. Det har trafikministeren da i øvrigt også erklæret offentligt.

Hr. Ernst B. Schmidt fra Fremskridtspartiet var meget åben over for regeringens forslag. Det skal jeg takke for. Det tyder jo på, at vi, da hr. Løvig Simonsen jo vil have den bedste og mest moderne miljølovgivning, har mange alternative flertal, og vi er med i dem alle sammen, det er jo egentlig meget heldigt.

Hr. Ernst B. Schmidt bragte nu Fremskridtspartiet ind i en langt mere positiv placering i miljøpolitikken, end hans forgængere har gjort, og det skal jeg klappe med flaget for. Jeg er uenig

[Miljøministeren]

i sommerhusbetragtningerne med hensyn til borgernes frihed. Og jeg konstaterer, at på nogle punkter er hr. Ernst B. Schmidt oven i købet enig med SF, f.eks. omkring de 150 m² søer, men det er jo så om forringelsen, man kan blive enige. Men i det store og hele var hr. Ernst B. Schmidt positiv, og det skal jeg takke for. Det vidner også om, at vi nu bliver færdige og kommer igennem med en god miljølov.

Hr. Lysholm Christensen havde foretrukket konkrete forslag frem for dette. Som jeg lige har remset op i forhold til SF, er der altså en lang række konkrete forslag, hr. Lysholm Christensen. Jeg synes, hr. Lysholm Christensen tager alt for negativt på de forslag, der ligger. Jeg skal da minde om, at hr. Chr. Christensen startede det hele i 1987, hvad SF også gør opmærksom på i sine bemærkninger. Der er altså inden for miljøbeskyttelsesområdet en lang række konkrete forslag, der inden for naturbeskyttelsen er en videreførelse af det arbejde, der er grundlagt af hr. Chr. Christensen, så jeg fatter egentlig slet ikke denne tværhed, der kom fra hr. Lysholm Christensens side.

Jeg fatter heller ikke, hvorfor man ikke vil gå med til en forenkling af f.eks. kommissionerne, men bevare dem alle sammen, som de er. Jeg synes, det var lidt skuffende, at der ikke var sket nogen bevægelse her siden sidst. Jeg synes også, det er skuffende, at Kristeligt Folkeparti kan beklage, at der kan blive stor forskel egnene imellem på grund af den forskellige udmøntning af forberedelsen af planlovene. Det ville jeg egentlig ikke være bange for. Jeg synes heller ikke, at vi skal frygte for tvister om mindre vandløb; så skulle vi jo også frygte hegnsloven. De mindre, uinteressante vandløb var det da udmærket at få ud af det offentlige hænder, således at borgerne kan ordne det indbyrdes. Kan de ikke blive enige, findes der også et retssystem i Danmark. Det er heller ikke rigtigt, at amterne bør fjernes som vandmyndighed. I så fald skal man i hvert fald også fjerne de 5.000 km, de allerede i dag bestyrer. Det går jeg ikke ud fra hr. Lysholm Christensen vil. Hr. Lysholm Christensen ønsker også mindst én klageadgang, men det er der jo i alle tilfældene. Han er også imod bonusordningen, men glemmer, at der er rig mulighed for at klage i forbindelse med bonusordningen i den forstand, at der er 8 ugers offentlighedsfase, hvor man i den offentlige debat, i lokalbladene og aviserne kan pro-

testere mod den bonuslokalplan, der er foreslået. Her vil både amtet og ministeren lytte og kalde parterne ind, nedlægge veto og alt muligt andet. Her er det altså kun samtidigheden. Der er klageadgang; om det så sker på den ene eller den anden måde, er jo mindre vigtigt. Det vigtige er, at folk kan komme til at ytre sig imod det, de mener ikke bør finde sted, og det har de mulighed for. Der er kun tale om, at vi i dette land begrænser adgangen til at blive ved med at klage. En sag skal sluttes, og en beslutning skal træffes, men ingen har fået frataget muligheden for at protestere og gøre sin indflydelse gældende. Det er også sagt til hr. Gade. Der er ikke tale om, at man har begrænset borgernes indflydelse, når vi nu taler om nærhedsprincippet. Den er bevaret. Der er bare tale om, at man ikke kan blive ved med at køre en sag op i systemerne.

Så har vi gjort det mere enkelt med hensyn til, hvem der kan klages til, og hvor det er mest relevant.

Ja, så tror jeg, jeg har været det hele igennem. Jeg skal sige, at jeg er også taknemlig for den markering, som til sidst kom fra hr. Gade om, at man havde fremsat sit forslag selvfølgelig for at forbedre miljøet, men også for at forhandle. Det er vi i gang med, og jeg synes, at vi skal slutte debatten her med at love, at vi går ind i et positivt, konstruktivt og hurtigt udvalgsarbejde for at få afsluttet denne flere år gamle sag. Det skylder vi både miljøet og folkestyret.

(Kort bemærkning).

Ernst B. Schmidt (FP):

Jeg vil gerne føje et par ord til miljøministerens begejstring over, at vi i Fremskridtspartiet er miljøbevidste, men vi – det sagde jeg også i min tale, så vidt jeg husker helt ordret – lægger altså vægt på mange arter af miljø, og vi er ikke lige glade med, hvad der står i miljøloven, absolut ikke. Det var ud fra det, at vi er positive. Vi vil gerne have indflydelse på, hvordan landets miljølove skal være. Så vil jeg også godt lige sige til ministeren, at vi har jo fremsat to lovforslag med hensyn til beboelse af sommerhuse, og den linie – hvis jeg ikke har udtrykt mig helt rigtigt – agter vi faktisk at følge stadig væk.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Det var ministerens bemærkninger om de

[Løvig Simonsen]

forskellige flertal, der er til stede her i salen på forskellige tidspunkter. Jeg skal sige, at jeg i min fremsættelsestale sprang et par sætninger over. Dem skal jeg da så læse op her og nu. Jeg skrev, at Socialdemokratiet vil bestræbe sig på at medvirke til at genskabe det grønne flertal, som vi så håber at regeringen kan tilslutte sig. Jeg fandt så ud af, at det var faktisk det, ministeren gjorde i dag. Jeg synes, ministeren selv skulle have lov til at sige det. Derfor tog jeg det ikke med i min fremsættelsestale.

Når jeg tager det op, er det, fordi det godt kan tænkes, der i dag vil vise sig en rimelig – som vi også var inde på i vores eget forslag – enighed om mange ting. Men jeg gentager, som jeg sagde i begyndelsen, at det bliver nu ikke nemt, hr. minister. Der er også en tidshorisont i det. Det siger jeg bare.

Dernæst vil jeg gerne kommentere spørgsmålet om de miljøpraktiske delelementer, og det er måske også en videreførelse af den diskussion, vi havde med fru Hanne Severinsen, nemlig at det vel nok er fornuftigt, at man ligesom gør nogle af tingene færdige, så man ikke skal have det hele liggende til allersidst. Det var nok mere rimeligt, for både råstofloven og miljøbeskyttelsesloven ligger jo tættest for at kunne gøres færdige. Om vi så ønsker at få det hele samlet i én pakke eller få dem vedtaget delvis, ja, det afgør flertallet i den sidste ende.

Så vil jeg godt sige – ikke som et hjertesuk, men i hvert tilfælde dog alligevel til ihukommelse – tænk nu, hvis man, da man startede alt dette arbejde, ganske enkelt og effektivt havde lavet et almindeligt kommissionsarbejde, hvor mange timer vi kunne være blevet sparet for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om erstatning for miljøskader.

Af Gade (SF) m.fl.
(Fremsat 18/1 91).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Engell):

Beslutningsforslaget fra SF går ud på, at regeringen inden den 1. november i år skal fremsætte et lovforslag om erstatningsansvar for miljøskader i overensstemmelse med nogle retningslinjer, som er nærmere angivet i beslutningsforslaget.

Jeg vil gerne indlede med at sige, at der er tale om et vigtigt, men samtidig også meget vanskeligt og kompliceret spørgsmål. Vi har jo også tidligere i Folketinget drøftet emnet på grundlag af et beslutningsforslag fra SF, der helt svarer til det, som nu er til førstebehandling.

Justitsministeriet har for flere år siden nedsat et sagkyndigt udvalg til at kulegrave disse spørgsmål under ledelse af professor, dr.jur. Anders Vinding Kruse.

Jeg kan oplyse, at udvalget er i gang med at skrive betænkning, som jeg forventer vil kunne foreligge i løbet af så kort tid, at det skulle være muligt for os i Folketinget at tage spørgsmålet op til en drøftelse i den kommende folketings-samling.

At det er meget vanskelige problemer, vi står over for, kan jo ses af enhver, som har fulgt med i dagspressen. Forholdet er det, at der ikke kun opstår spørgsmål om ansvar for forureninger af nyere dato; der er også og måske navnlig problemer i andre sager, hvor forureningen er sket for mange år siden, og hvor den nuværende grundejer slet ikke er skyld i forureningen, men tværtimod selv lider et betydeligt formuetab ved at bo på en såkaldt giftgrund.

Til eksempel kan jeg nævne de problemer, som opstod for en række beboere i Mundelstrup stationsby, og som vi kender fra vedtagelsen af loven om affaldsdepoter i juni måned 1990.